

SIKEM & HESEKIEL 37

Ari ja Mia Valkeakari

© Ari ja Mia Valkeakari 2019

Kannen kuvat: Mia Valkeakari
Kannen toteutus: Heidi Tohmola

Raamatun lainaukset ovat vuoden 33/38 raamatunkäännöksestä,
ellei muuta mainita.
Raamattu Kansalle -käännös on merkitty lyhenteellä RK.

Sisällys

Johdanto.....	4
1. Kuolleet luut palaavat.....	7
Joosef ja perintömaa.....	8
Joosefin luut.....	13
2. Sauvat tulevat yhdeksi.....	15
2.1. Yhteys katkesi.....	16
Juuda ja Israel.....	16
Juuda ja samarialaiset.....	18
Juuda ja kristikunta.....	21
Juuda ja palestiinalaiset.....	22
Veritöiden ja taistelujen paikka.....	23
Antikristuksen esikuva.....	24
2.2. Yhteys palaa.....	31
Yksi kuningaskunta.....	31
Yksi kuningas.....	34
Jesajan valtatie varrella.....	34
3. Jumala kansansa keskellä.....	35
3.1. Lupaus maasta.....	36
3.2. Ensimmäiset alttarit.....	38
Aabrahamin alttari.....	38
Jaakobin alttari.....	39
Joosuan alttari.....	41
3.3. Valinnan paikka.....	45
Siunaukset ja kiroukset.....	45
Messias Jaakobin kaivolla.....	52
Sikemin kutsu.....	60

Johdanto

Sikem on kaupunki, joka oli Luvatussa maassa jo Aabrahamin saapussa sinne. Kaupunki sijaitsee Garissim- ja Eeбал -vuorten välisessä solassa, sen itäpäässä. Solaa pitkin kulki jo ammoisina aikoina karavaanireitti, ja seutu on ollut asuttu koko tunnetun historian ajan.

Sikemin kaupunki tuhouttiin noin vuonna 70 ja roomalaiset rakensivat sen länsipuolelle uuden kaupungin. Sen nimeksi tuli Flavia Neapolis, joka kansan suussa muuntui muotoon Nablus. Se on nykyään palestiinalaisten hallinnoima kaupunki.

Sikemin kaupungin rauniot sijaitsevat Nabluksen kaupungissa Garissim- ja Eeбал-vuorten välissä Israelin vuorilla. Kaupungista käytetään tässä kirjassessa pääosin sen raamatullista nimeä Sikem.

Raamattuun on tallennettuna valtava määrä Jumalan lupauksia. Suuri osa niistä on jo toteutunut, mutta osa vielä odottaa täyttymistään. Osa niistä lupauksista, jotka vielä odottavat täyttymistään, on kirjoitettu Hesekielin kirjan lukuun 37.

Sikem on kaupunki, jossa on tapahtunut monia keskeisiä Raamatun tapahtumia. Hesekielin kirjan 37. luku puhuu puolestaan monia lupauksia, jotka liittyvät juuri näihin tapahtumiin. Siksi Hesekielin kirjan 37. luvun lupaukset ja Sikem liittyvät erottamattomasti toisiinsa.

Hesekielin kirjan luvun 37 alku kertoo kuolleiden luiden heräämisestä ja niiden palauttamisesta Israeliin.

Sikem on se paikka, jonne kuolleet luut esikuvallisesti jo kerran palautettiin. Se tapahtui, kun Israelin kansa toi sinne Egyptistä palatessaan takaisin Joosefin luut. [Joos. 24:32]

Hesekielin luku 37 kertoo myös siitä, kuinka Joosefin (Efraimin) ja Juudan sauvat yhdistetään uudelleen toisiinsa. Sikem on kaupunki, jossa Efraimin ja Juudan yhteys aikanaan katkesi. [1. Kun. 12:1-19]

Sikem sijaitsee Jerusalemin ja Nasaretin välissä alueella, jota Raamattu kutsuu Samariaksi.

Hesekielin 37. luvun lopussa on lupaus siitä, että Israel on Jumalan kansa, ja ”Minä Olen heidän Jumalansa”.

Kun Israelin kansa oli palannut Egyptistä, se sitoutui Jumalaan Sikemin luona Garissim- ja Eebal- vuorten välissä. Sen sitoumuksen Israel sitten rikkoi. Samassa paikassa, Jaakobin kaivolla, Jeesus ensimmäisen kerran avoimesti ilmaisi olevansa luvattu Messias. [Joh. 4:25-26] Hän tuli korjaamaan katkenneen suhteen Jumalan ja ihmisten välillä.

Sikem otti ensin vastaan Aabrahamin ja Jaakobin, sitten Joosuan johdolla Egyptistä palanneen Israelin kansan, ja siellä olivat Luvatun maan ensimmäiset alttarit. [1. Moos. 12:1-7, 1. Moos. 33:18-20, Joos. 8:30-35] Myös Jeesuksen paluun valmisteluissa Sikemillä on ainutlaatuinen profeetallinen merkitys ja kutsu.

Koska Sikemin kutsu ja Hesekielin 37. luvun lupaus toteutuminen liittyvät toisiinsa, katsomme tässä kirjasessa Hesekielin 37. lukua Sikemin näkökulmasta. Tämä kirjanen on kirjoitettu, koska Jumala kutsuu omiaan rukoilemaan Hesekielin kirjan 37. luvun lupaus toteutumista, ja valmistamaan siten Jeesuksen paluuta ja hänen kuningaskuntansa tuloa.

1. Kuolleet luut palaavat

Hes. 37:1-14

Herran käsi tuli minun päälleni ja vei minut pois Herran hengessä ja laski minut keskelle laaksoa. Ja se oli täynnä luita. Ja hän kuljetti minua ympäri niitten ohitse; ja katso, niitä oli hyvin paljon laakson kamaralla, ja katso, ne olivat hyvin kuivia. Niin hän sanoi minulle: "Ihmislapsi, voivatkohan nämä luut tulla eläviksi?" Mutta minä sanoin: "Herra, Herra, sinä sen tiedät". Niin hän sanoi minulle: "Ennusta näistä luista ja sano niille: Kuivat luut, kuulkaa Herran sana. Näin sanoo Herra, Herra näille luille: Katso, minä annan tulla teihin hengen, ja te tulette eläviksi. Minä panen teihin jätteet, kasvatan teihin lihan, vedän yllenne nahan ja annan teihin hengen, ja te tulette eläviksi. Ja te tulette tietämään, että minä olen Herra." Minä ennustin, niinkuin minua oli käsketty. Ja kävi humahdus, kun minä ennustin; ja katso, kuului kolina, ja luut lähenivät toisiaan, luu luutansa. Minä näin, ja katso: niihin tulivat jätteet ja kasvoi liha, ja päälle vetäytyi niihin nahka; mutta henkeä niissä ei ollut. Niin hän sanoi minulle: "Ennusta hengestä, ennusta, ihmislapsi, ja sano hengelle: Näin sanoo Herra, Herra: Tule, henki, neljästä tuulesta ja puhalla näihin surmattuihin, että ne tulisivat eläviksi." Minä ennustin, niinkuin hän oli minua käskenyt, ja niihin tuli henki, ja ne tulivat eläviksi ja nousivat ylös jaloillensa: ylenmäärin suuri joukko. Ja hän sanoi minulle: "Ihmislapsi, nämä luut ovat koko Israelin heimo. Katso, he sanovat: 'Meidän luumme ovat kuivettuneet, toivomme on mennyttä, me olemme hukassa'. Sentähden ennusta ja sano heille: Näin sanoo Herra, Herra: Katso, minä avaan teidän hautanne ja nostan teidät, minun kansani, ylös haudoistanne ja vien teidät Israelin maahan. Ja siitä te tulette tietämään, että minä olen Herra, kun minä avaan teidän hautanne ja nostan teidät, minun kansani, ylös haudoistanne. Ja minä annan teihin henkeni, niin että te tulette eläviksi, ja sijoitan teidät omaan maahanne. Ja te tulette tietämään, että minä olen Herra: minä olen puhunut, ja minä sen teen, sanoo Herra."

Hesekielin kirjan 37. luvun alku kertoo profetaalisen tapahtumasarjan, jossa kuolleet luut, haudattu ja toivonsa menettänyt kansa herää uudestaan eloon. Jumala nostaa sen ylös haudoista ja tuo takaisin Israelin maahan. **"Näin sanoo Herra, Herra: Katso, minä avaan teidän hautanne ja nostan teidät, minun kansani, ylös haudoistanne ja vien teidät Israelin maahan."** (Hes. 37:12)

Joosef ja perintömaa

Joosefin kuolleet luut ovat esikuva maahan vielä palaavista "kuolleista luista". Egyptistä takaisin tuodut Joosefin luut on haudattu Sikemiin, ja Joosefin luiden tarina myös lähtee liikkeelle sieltä.

"Kun hänen veljensä olivat menneet kaitsemaan isänsä lampaita Sikemiin, sanoi Israel Joosefille: 'Sinun veljesi ovat paimenessa Sikemissä; tule, minä lähetän sinut heidän luokseen'. Hän vastasi: 'Tässä olen'. Ja hän sanoi hänelle: 'Mene katsomaan, kuinka veljesi ja karja voivat, ja kerro sitten minulle'. Niin hän lähetti hänet matkalle Hebronin laaksosta, ja hän tuli Sikemiin." (1. Moos. 37:12-14)

Sikemin peltoaukea Garissim-vuorelta nähtynä.

"Ja muuan mies kohtasi hänet, hänen harhaillessaan kedolla; ja mies kysyi häneltä: 'Mitä etsit?' Hän vastasi: 'Minä

etsin veljiäni; sano minulle, missä he ovat paimentamassa'. Mies vastasi: 'He lähtivät pois täältä, sillä minä kuulin heidän sanovan: "Menkäämme Dootaniin".' Niin Joosef meni veljiensä jäljissä ja löysi heidät Dootanista." (1. Moos. 37:15-17)

Dootanin laaksossa paimentaneet veljet eivät ilahtuneet Joosefin tulosta. He halusivat päästä Joosefista eroon ja myivät hänet Egyptiin matkalla olleelle arabikaravaanille. Joosef nousi vaikeiden vaiheiden jälkeen Egyptissä ratkaisevaan asemaan pelastamaan sekä Egyptin että isänsä Israelin perheen nälkäkuolemalta.

Jaakob (Israel) oli lähettänyt poikansa Sikemiin paimentamaan, koska paikka oli tuttu. Hän oli ostanut sieltä maata heti palattuaan Mesopotamiasta Luvattuun maahan neljän vaimonsa ja 11 lapsensa kanssa.

"Ja Jaakob saapui matkallansa Mesopotamiasta onnellisesti Sikemin kaupunkiin, joka on Kanaanin maassa, ja leiriytyi kaupungin edustalle. Sen maapalstan, johon hän oli pystyttänyt telttansa, hän osti sadalla kesitalla Sikemin isän Hamorin pojilta." (1. Moos. 33:18-19)

Se on ensimmäinen maanosto Luvatususta maasta, josta Vanha Testamentti kertoo.

Sikemin kaupungin edustalta ostamalleen maalle Jaakob kaivoi kaivon.

Kun Jeesus tällä kaivolla kohtasi samarialaisen naisen, nainen kertoi tästä kaivosta näin:

"meidän isämme Jaakob ... antoi meille tämän kaivon ja joi siitä, hän itse sekä hänen poikansa ja karjansa" (Joh. 4:12).

Jaakobin kaivo Sikemissä.

Jaakobin kaivon päällä on ortodoksikirkko. Nykyinen kirkko oli rakenteilla sata vuotta ja valmistui vuonna 2007.

Jaakobin asettuminen Sikemiin sujui kuitenkin huonosti. Sikemin kuninkaan poika raiskasi Jaakobin tyttären Diinan, ja Jaakobin pojat Leevi ja Simeon kostivat sen tappamalla Sikemin miehet. Jaakob pelkäsi kosta ja Jumala kehotti häntä lähtemään Beeteliin. [1. Moos. 34:1-35:4]

Jaakobin Sikemin edustalta ostama maa oli kuitenkin laillisesti ostettu, ja ensimmäinen pala Jaakobin (Israelin) Luvatususta maasta haltuunsa hankkimaa maata. Se kuului edelleen hänelle, samoin kaivo, ja siksi Jaakobin laumat edelleen laidunsivat siellä.

Tämä Jaakobin ostama maapalsta Sikemissä oli myös ensimmäinen Jaakobin (Israelin) jälkeläisten perintömaa Jumalan heille lupaamasta maasta.

Nälänhädän tähden Jaakob ja hänen perheensä muuttivat Joosefin luo Egyptiin, jossa Joosef oli kerännyt faaraon palveluksessa viljaa talteen.

Joosef oli aina ollut Jaakobin rakkain poika. Ruubenin rikottua isäänsä vastaan Jaakob korotti Joosefin esikoiseksi [1. Aik. 5:1-2]. Joosefin pojista Jaakob siunasi puolestaan Efraimin esikoiseksi ennen vanhempaa veljeä Manassea [1. Moos. 48:1-20].

Joosef ei ollut juutalainen (Juudan heimoa). Esikoisena hän edusti koko Israelia, kaikkia 12 heimoa. Egyptissä Jaakob (Israel) testamenttasi Joosefille Sikemistä hankkimansa maapalstan.

"Ja Israel sanoi Joosefille: "Katso, minä kuolen, mutta Jumala on teidän kanssanne ja vie teidät takaisin isienne maahan. Ja lisäksi siihen, minä veljesi saavat, minä annan sinulle vuorenharjanteen, jonka olen miekalani ja jousellani ottanut amorilaisilta."

(1. Moos. 48:21-22) *Jaakobin ostama maa oli Sikemin itäisen portin edustalla.*

Hepreankielisessä alkutekstissä sana 'vuorenharjanne' on Sikem (Shechem). Se merkitsee hartiaa tai olkapäätä. Hepreankielinen verbimuoto Sikem-sanasta (shacham) merkitsee varhaista heräämistä tai varhaista liikkeelle lähtemistä.

Sikem-sanaa Raamattu käyttää myös esimerkiksi kohdassa Jes. 9:6: **"Sillä lapsi on meille syntynyt, poika on meille annettu, jonka hartioilla on herraus"**. 'Hartioilla' on tässä jakeessa hepreaksi taivutusmuodossa hänen hartioillaan, 'shichmo'.

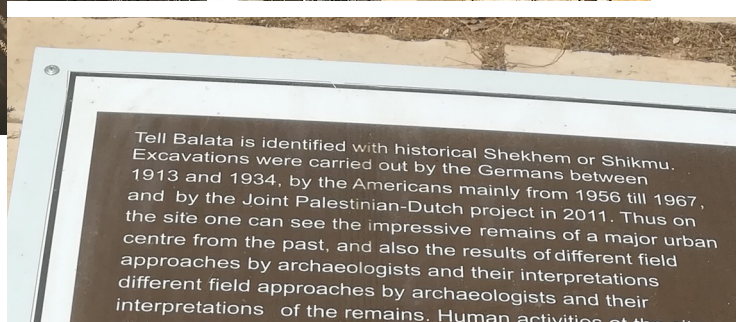
Sama sana toistuu toistuu Jesajan kirjan jakeessa 22:22: **"Ja minä panen Daavidin huoneen avaimen hänen olallensa; ja hän avaa, eikä kukaan sulje, ja hän sulkee, eikä kukaan avaa."** Myös tässä jakeessa 'hänen olkansa' on 'shichmo'.

Nämä Jesajan kirjan 'shichmo'-sanaa käyttävät profetiat viittaavat molemmat Jeesuksen tulevaan hallintavaltaan.

Jesajan kirjan 9. luvun profetia käyttää myös toisessa paikassa shechem sanaa. **"Sillä heidän kuormansa ikeen, heidän olkainsa vitsan ja heidän käskijänsä sauvan sinä särjet niinkuin Midianin päivänä" (Jes. 9:4)** "Olkainsa vitsa" voidaan kääntää myös "Sikeminsä vitsa".

Midianin miehet ryöstivät maata puolikuu-tunnuksien alla, ja Jeesus tulee särkemään Sikemin vitsan niinkuin Midianin päivinä.

Sikemin kaupungin raunioilla on nykyään palestiinalais-hallinnon alainen turistikeskus Tell Balata. Sen esittelyvideo ei kutsu kaupunkia Sikemiksi, vaan nimellä Shikmu, 'shichmo'.

Sikemin raunioilla sijaitseva palestiinalishallinnon alainen turistikeskus Tel Balata käyttää Sikemistä nimeä Shikmu.

Raamattu antaa kaksi selitystä sille, miten Jaakob sai itselleen maata Sikemistä, mutta joka tapauksessa selvää on, että Jaakobin maa Sikemin edustalla periytyi Joosefille.

Joosefin luut

Ennen kuolemaansa Joosef puhui israelilaisille Egyptissä näin: **"Minä kuolen, mutta Jumala pitää huolen teistä ja johdattaa teidät tästä maasta siihen maahan, jonka hän valalla vannonen on luvannut Aabrahamille, Iisakille ja Jaakobille'.** Ja Joosef vannotti Israelin poikia sanoen: **'Kun Jumala pitää huolen teistä, viekää silloin minun luuni täältä'.** (1. Moos. 50:24-25)

Joosefin usko riitti siihen, että Jaakobin profetian mukaan Israelin kansa vielä palaa omaan maahansa. **"Uskon kautta muistutti Joosef loppunsa lähetessä Israelin lasten lähdestä ja antoi määräyksen luistansa."**(Hepr. 11:22) Kun Israelin kansa sitten 400 vuotta myöhemmin Mooseksen johdolla lähti Egyptistä, he muistivat Joosefin käskyn ja ottivat hänen luunsa mukaansa, ja toivat ne Sikemiin.

"Ja Joosefin luut, jotka israelilaiset olivat tuoneet Egyptistä, he hautasivat Sikemiin, siihen maapalstaan, jonka Jaakob oli ostanut Hamorin, Sikemin isän, pojilta sadalla kesitalla ja jonka joosefilaiset olivat saaneet perintöosaksensa." (Joos. 24:32)

Joosefin hauta Sikemin kaupungin itäisen portin edustalla.

Apostolien teoissa Stefanus kertoo, että myös muiden Jaakobin poikien luut on haudattu Sikemiin. **"Ja Jaakob meni Egyptiin ja kuoli siellä, niin myös kuolivat isämme, ja heidät siirrettiin Sikemiin ja pantiin siihen hautaan, jonka Aabraham oli rahalla ostanut Emmorin lapsilta Sikemissä."** (Apt. 7:15-16)

Koska Hesekiel 37 kertoo, että "nämä luut ovat koko Israelin heimo", on luonnollista, että myös muiden Jaakobin poikien luut, kaikkien heimojen luut, on Joosefin luiden kera tuotu Egyptistä ja haudattu Sikemiin.

Voitto Viron kirjoittama Pyhän maan matkaopas vuodelta 1963 kertoo tästä Jaakobin poikien haudasta näin: "Vähän pohjoisempana on muslim-tradition mukaan Jaakobin poikien hauta uudehkon moskeijan vieressä."¹ Kirjan antamien tietojen mukaan muiden veljien haudan paikka on "vähän pohjoisempana" kuin missä siihen aikaan sijaitsi "pitaalisten moskeija".

Sikemissä on esikuva kuolleiden luiden palauttamisesta maahansa. Joosefin ja muiden veljien luut julistavat, että **"koko Israelin heimo"** (Hes. 37:11), kaikki heimot vielä palaavat.

Egyptistä paluusta asti Sikemissä olleet luut julistavat, että kaikki kuolleet luut vielä palaavat.

Jumalan suunnitelmissa on siis tuoda takaisin Luvattuun maahan koko sieltä karkoitettu kansa. Koko Israelin heimo tarkoittaa kaikkia Israelin 12 sukukuntaa.

Israelin sukukunnista Israelin maahan ovat jo alkaneet palata juutalaiset (Juuda ja Benjamin), jotka ovat säilyttäneet identiteettinsä ja aina tienneet olevansa Jumalan valittua kansaa. Jumalan suunnitelmissa on kuitenkin tuoda takaisin kaikki heimot, myös ne, jotka ovat "kuolleet", hukanneet identiteettinsä ja tiedon siitä, keitä he ovat. Nyt on käsillä myös heidän paluunsa aika.

---

1 Voitto Viro, Pyhän maan matkaopas, Porvoo 1963, s.361

2. Sauvat tulevat yhdeksi

Hes. 37:15-22

Ja minulle tuli tämä Herran sana: "Sinä, ihmislapsi, ota puusauva ja kirjoita siihen: 'Juudalle ja häneen liittyneille israelilaisille'. Ota sitten toinen puusauva ja kirjoita siihen: 'Joosefille; Efraimin ja kaiken häneen liittyneen Israelin heimon sauva'. Ja pane ne lähekkäin, pääk-sytysten, niin että ne tulevat yhdeksi sinun kädessäsi. Kun sitten kansasi lapset sanovat sinulle näin: 'Etkö selitä meille, mitä sinä tällä tarkoitat?' niin puhu heille: Näin sanoo Herra, Herra: Katso, minä otan Joosefin sauvan, joka on Efraimin kädessä, ja häneen liittyneet Israelin sukukunnat, ja minä asetan ne yhteen Juudan sauvan kanssa ja teen niistä yhden sauvan, niin että ne tulevat yhdeksi minun kädessäni. Ja kun sauvat, joihin olet kirjoittanut, ovat sinun kädessäsi, heidän silmäinsä edessä, niin puhu heille: Näin sanoo Herra, Herra: Katso, minä otan israelilaiset pois pakanakansojen keskuudesta, minne vain he ovat kulkeutuneet, kokoan heidät joka taholta ja tuon heidät omaan maahansa. Minä teen heidät yhdeksi kansaksi siinä maassa, Israelin vuorilla, ja yksi kuningas on oleva kuninkaana heillä kaikilla. Eivätkä he enää ole kahtena kansana eivätkä enää jakaantuneina kahdeksi valtakunnaksi."

Hesekielin kirjan 37. luku kertoo kahdesta sauvasta. Näistä toinen on Juudan sauva ja toinen Joosefin. Raamattu puhuu Joosefista myös Efraimina Joosefin pojan mukaan. Hesekielin saaman profetian kautta Jumala lupaa tehdä kahdesta sauvasta uudestaan yhden sauvan.

2.1. Yhteys katkesi

Kaksi sauva kuvaa sitä, kuinka Israelin kuningaskunta hajosi kahtia kuningas Salomon jälkeen.

Juuda ja Israel

Israelin kuningaskunta jakaantui kahtia Salomon pojan Rehabeamin kruunajaisten yhteydessä. Profeetta Ahia oli profetoinut tämän jakaantumisen jo kuningas Salomon eläessä. Profetian mukaan Israelin kuningaskunta jakaantuu kahtia, koska kuningas Salomon oma sydän oli jakaantunut, ja hän oli alkanut Israelin Jumalan rinnalla palvoa vaimojensa epäjumalia. Jumala oli antamassa Israelin 12 heimosta 10 Salomon palvelijalle Jerobeamille. Profetian johdosta Salomo yritti tappaa Jerobeamin, mutta tämä pakeni Egyptiin. [1. Kun.11:26-40]

Salomon pojan Rehabeamin aikana kuningaskunta sitten jakaantui kahtia aivan profetian mukaisesti. Raamattu kertoo siitä näin:

"Rehabeam meni Sikemiin, sillä koko Israel oli tullut Sikemiin tekemään häntä kuninkaaksi. Kun Jerobeam, Nebatin poika, kuuli sen - hän oli vielä Egyptissä, jonne hän oli paennut kuningas Salomoa, ja Jerobeam asui Egyptissä, mutta he lähettivät kutsumaan hänet - niin Jerobeam ja koko Israelin seurakunta tuli saapuville, ja he puhuivat Rehabeamille sanoen: 'Sinun isäsi teki meidän ikeemme raskaaksi; mutta huojenna sinä nyt se kova työ, jota isäsi teetti, ja se raskas ies, jonka hän pani meidän niskaamme, niin me palvelemme sinua'. Hän vastasi heille: 'Menkää ja odottakaa kolme päivää ja tulkaa sitten takaisin minun tyköni'. Ja kansa meni. Kuningas Rehabeam neuvotteli vanhain kanssa, jotka olivat palvelleet hänen isäänsä Salomoa, kun tämä vielä eli, ja kysyi: 'Kuinka te neuvotte vastaamaan tälle kansalle?' He vastasivat hänelle ja sanoivat: 'Jos sinä tänä päivänä rupeat tämän kansan palvelijaksi ja palvelet heitä, jos kuulet heitä ja puhut heille hyviä sanoja, niin he ovat sinun palvelijoitasi kaiken elinaikasi'.

Mutta hän hylkäsi tämän neuvon, jonka vanhat hänelle antoivat, ja neuvotteli nuorten miesten kanssa, jotka olivat kasvaneet hänen kanssaan ja jotka palvelivat häntä.

Hän kysyi heiltä: 'Kuinka te neuvotte meitä vastaamaan tälle kansalle, joka on puhunut minulle sanoen: "Huojenna se ies, jonka sinun isäsi on pannut meidän niskaamme"?' Niin nuoret miehet, jotka olivat kasvaneet hänen kanssaan, vastasivat hänelle sanoen: 'Sano näin tälle kansalle, joka on puhunut sinulle sanoen: "Sinun isäsi teki meidän ikeemme raskaaksi, mutta huojenna sinä sitä meiltä" -puhu heille näin: "Minun pikkusormeni on paksumpi kuin minun isäni lantio. Jos siis isäni on sälyttänyt teidän selkäänne raskaan ikeen, niin minä teen teidän ikeenne vielä raskaammaksi; jos isäni on kurittanut teitä raipoilla, niin minä kuritan teitä piikkiruoskilla.'"

Niin Jerobeam ja kaikki kansa tuli Rehabeamin tykö kolmantena päivänä, niinkuin kuningas oli käsenyt sanoen: 'Tulkaa takaisin minun tyköni kolmantena päivänä'. Ja kuningas antoi kansalle kovan vastauksen, hyljäten sen neuvon, jonka vanhat olivat hänelle antaneet. Ja hän puhui heille nuorten miesten neuvon mukaan, sanoen: 'Jos minun isäni on tehnyt teidän ikeenne raskaaksi, niin minä teen ikeenne vielä raskaammaksi; jos minun isäni on kurittanut teitä raipoilla, niin minä kuritan teitä piikkiruoskilla'. Kuningas ei siis kuullut kansaa; sillä Herra sen niin salli täyttääkseen sanansa, jonka Herra oli puhunut Jerobeamille, Nebatin pojalle, siilolaisen Ahian kautta.

Kun koko Israel huomasi, ettei kuningas heitä kuullut, vastasi kansa kuninkaalle näin: 'Mitä osaa meillä on Daavidiin? Ei meillä ole perintöosaa Iisain poikaan. Majoillesi, Israel! Valvo nyt huonettasi, Daavid!' Ja Israel meni majoillensa. Niin Rehabeam tuli ainoastaan niiden israelilaisten kuninkaaksi, jotka asuivat Juudan kaupungeissa. Ja kun kuningas Rehabeam lähetti matkaan verotöiden valvojan Adoramin, kivitti koko Israel hänet kuoliaaksi. Silloin kuningas Rehabeam nousi nopeasti vaunuihinsa ja pakeni Jerusalemiin. Näin Israel luopui Daavidin suvusta, aina tähän päivään asti." (1. Kun. 12:1-19, [ks. sama 2. Aik. 10:1-19])

Sikemin kaupungissa Israelin 10 pohjoista heimoa hylkäsi Juudan kuninkaan, eikä tätä valintaa ole koskaan peruutettu. Kun valtakunta jakaantui kahtia, kymmenen heimoa käsittävää pohjoisvaltiota alettiin kutsua nimellä Israel, ja kaksi heimoa (Juuda ja Benjamin) käsittävää etelävaltiota nimellä Juuda.

Myös Sakarja puhuu siitä, että Jumala katkaisi kansansa sauvan. **"Sitten minä katkaisin toisen sauvani, Yhteyden, purkaakseni veljeyden Juudan ja Israelin väliltä."** (Sak. 11:14)

Sikemin kaupungista tuli pohjoisvaltio Israelin ensimmäinen pääkaupunki. **"Mutta Jerobeamin linnoitti Sikemin Efraimin vuoristossa ja asettui sinne."** (1. Kun. 12:25)

Sikemin kaupunkia alettiin kaivaa esiin vuonna 1903 saksalaisten arkeologien toimesta.

Israelin kuningaskunta jakaantui kahtia Sikemissä lähes 3000 vuotta sitten, ja sen jälkeen Sikemissä on jakaantunut paljon muuta. Samalla Sikemistä on tullut juutalaisvastaisuuden kehto.

Juuda ja samarialaiset

Noin 200 vuotta Israelin kuningaskunnan jakaantumisen jälkeen Jumala karkotti pohjoisvaltio Israelin maasta. Pohjoisvaltio Israel oli alkanut Jerobeamin johdolla palvoa epäjumalia, eikä tehnyt siitä parannusta.

Assurin kuninkaan piirtämä pohjoisvaltion viimeinen pääkaupunki Samaria kukistui vuonna 722 eKr. Assurin kuningas vei pois Israelin kymmenen pohjoista heimoa ja lähetti tilalle väkeä Assurista. Osa israelilaisista jäi kuitenkin jäljelle pohjoisen kuningaskunnan ydinalueelle Samariaan (alue oli saanut nimensä pääkaupungin mukaan), ja heistä muodostui yhdessä muualta

tulleiden kanssa sekakansa, jota alettiin alueen nimen mukaan kutsua samarialaisiksi.

Myös etelävaltio Juuda joutui pakkosiirtolaisuuteen Baabeliin noin 140 vuotta pohjoisvaltio Israelin karkoituksen jälkeen. Baabelissa heitä (Juudan ja Benjaminin heimoa) alettiin kutsua juutalaisiksi. Kun juutalaiset sitten palasivat Baabelin pakkosiirtolaisuudesta rakentamaan uudestaan temppeliä Jerusalemiin, Esran kirja esittelee samarialaiset ”maan kansana” sekä Juudan ja Benjaminin vastustajina.

"Mutta kun Juudan ja Benjaminin vastustajat kuulivat, että pakkosiirtolaiset rakensivat temppeliä Herralle, Israelin Jumalalle, astuivat he Serubbaabelin ja perhekunta-päämiesten luo ja sanoivat heille: 'Me tahdomme rakentaa yhdessä teidän kansanne, sillä me etsimme teidän Jumalanne, niinkuin tekin, ja hänelle me olemme uhranneet Eesarhaddonin, Assurin kuninkaan, päivistä asti, hänen, joka toi meidät tänne'. Mutta Serubbaabel ja Jeesua ja muut Israelin perhekunta-päämiehet sanoivat heille: 'Ei sovi teidän ja meidän yhdessä rakentaa temppeliä meidän Jumalallemme, vaan me yksin rakennamme Herralle, Israelin Jumalalle, niinkuin kuningas Koores, Persian kuningas, on meitä käsenyt'. Mutta maan kansa sai Juudan kansan kädet herpoamaan ja pelotti heidät rakentamasta. Ja ne palkkasivat heitä vastaan neuvonantajia, jotka tekivät heidän hankkeensa tyhjäksi, niin kauan kuin Koores, Persian kuningas, eli, ja aina Daarejaveksen, Persian kuninkaan, hallitusaikaan asti." (Esra 4:1-5)

Juutalaisten ja samarialaisten välit katkesivat tähän temppelin rakentamisesta syntyneeseen kiistaan, ja se ikäänkuin uudisti pohjoisvaltio Israelin ja etelävaltio Juudan välirikon.

Samarialaisten historia kertoo, että siihen aikaan, kun juutalaiset palasivat Baabelista, samarialaiset olivat vahvemmassa asemassa, koska persialaisten hallintokaupunkina toimi Sikem². Kun juutalaiset torjuivat samarialaisten avun temppelin rakentamisessa, samarialaiset valitsivat Sikemin kaupungin vieressä sijaitsevan Garissimin vuoren omaksi pyhäksi vuorekseen Jerusalemin tempelivuoren sijaan.

---

2 Bowman, John: The Samaritan problem. Pittsburg Pennsylvania 1975, s. 3

Samarialaisten temppelin raunioita Garissimin vuoren laella.

Juutalaisten ja samarialaisten riita oikeasta jumalanpalveluspaikasta jatkui myös Jeesuksen aikana. Heti, kun Jaakobin kaivolla ollut nainen käsitti, että Jeesus on profeetta, hän otti asian puheeksi:

"Meidän isämme ovat kumartaen rukoilleet tällä vuorella; ja te sanotte, että Jerusalemissa on se paikka, jossa tulee kumartaen rukoilla". (Joh. 4:20)

Jeesuksen vastaus muutti koko asetelman, mutta välirikko juutalaisten ja samarialaisten välillä on edelleen voimassa.

Samarialaiset uhraavat edelleen pääsiäisuhreja Mooseksen kirjan mukaan. Samarialaisten nykyinen uhripaikka Garissimin vuorella.

Juuda ja kristikunta

Jeesuksen ajan jälkeen myös muut kuin juutalaiset alkoivat uskoa Jeesukseen Messiaana ja muista kansoista uskoon tulleita alettiin kutsua kristityiksi. [Apt. 11:26]

Noin vuonna 70 roomalaiset tuhosivat Sikemin kaupungin ja rakensivat Sikemin raunioiden länsipuolelle uuden kaupungin nimeltä Flavia Neapolis, josta tuli kansan suussa Nablus.

Noin vuonna 100 jKr. kaupungissa syntyi poika nimeltä Justinos. Hänen vanhempansa olivat roomalaisia ja hän itse piti identiteettiään samarialaisena.

Vuonna 70 roomalaiset olivat karkoittaneet heitä vastaan kapinoineet juutalaiset Jerusalemissa, ja samarialaiset uskoivat, että nyt Jumalakin oli kyllästynyt juutalaisiin. Justinoksen ollessa nuori mies juutalaiset aloittivat uuden sodan roomalaisia vastaan. Roomalaiset voittivat sodan ja vuonna 136 he karkoittivat juutalaiset koko Israelista. Roomalaiset vaihtoivat maan nimeksi Palestiina sen pahimpien vihollisten filistealaisten mukaan.

Kun Justinos sitten tuli uskoon, hän ymmärsi tämän poliittisen tilanteen niin, että Jumala oli hylännyt juutalaiset. Hän ajatteli, että Jumala oli heidän sijaansa valinnut Jeesukseen uskovat omaksi kansakseen, uudeksi Israeliksi.

Hänestä tuli myöhemmin arvostettu kirkkoisä Justinos Marttyyri, ja tätä oppia kutsutaan nimellä korvausteologia. Se vaikuttaa edelleen laajasti kristikunnassa ja sen myötä kristikunta on hylännyt juutalaiset ja taistellut heitä vastaan.

Justinos Marttyyri ei kuitenkaan ollut ensimmäinen, joka katsoi oman ryhmänsä olevan tosi Israel. Kun pohjoisvaltio Israel oli joutunut lähtemään maasta, etelävaltio Juuda, juutalaiset, alkoivat ajatella, varsinkin palattuaan Baabelista, että he olivat Israelin ”jäännös”, jäljelle jäänyt Israel, joka oli korvannut koko Israelin. [Hes. 11:15]

Seuraavaksi pohjoisvaltio Israelin perintöä kantaneet samarialaiset alkoivat ajatella, että Jerusalemiin temppelin rakentaneet juutalaiset olivat väärässä. Samarialaiset alkoivat uskoa, että he ovat tosi Israel. Samarialaisia on nykyään noin 800, ja he ajattelevat edelleen samoin.

Juuda ja palestiinalaiset

Myös meidän päivinäimme Sikemin seutu on toiminut juutalaisvastaisen taistelun keskuksena Israelin maassa. Nabluksen kaupungin laidalla, vastapäätä Jaakobin kaivoa, sijaitsee koko niin sanotun Länsirannan alueen suurin palestiinalaisten pakolaisleiri Balata.

Balatan pakolaisleirillä vanhan Sikemin raunioiden lähellä asuu arviolta noin 15 000 pääasiassa Jaffan seudulta Israelin itsenäisyys sodan aikaan 1948 pakoön lähtenyt arabia ja heidän jälkeläistään.

YK:n alaisen UNRWA:n alaisuudessa Balatan pakolaisleiri toimi juutalaisvastaisen terrorin keskuspaikkana toisen intifadan aikana syyskuusta 2000 helmikuuhun 2005. UNRWA:n pakolaisleirit ovat tähän asti kasvattaneet pakolaislapsia siihen, että heidän kuuluu vallata koko "Palestiina" takaisin juutalaisilta.

Veritöiden ja taistelujen paikka

Sikemissä on aikojen alusta vuodatettu paljon verta. Ensimmäinen kerta, josta Raamattu kertoo, on siinä yhteydessä, kun Jaakobin pojat kostavat sikemiläisille sisarensa Diinan raiskauksen.

He huijasivat Sikemin kaupungin miehet ensin ympärileikkauttamaan itsensä. **"Mutta kolmantena päivänä, kun he olivat kipeimmillään, Jaakobin kaksi poikaa, Diinan veljet Simeon ja Leevi, ottivat kumpikin miekkansa, hyökkäsivät kaupunkiin kenenkään aavistamatta ja tappoivat kaikki miespuoliset asukkaat. He tappoivat miekalla myös Hamorin ja hänen poikansa Sikemin ja veivät Diinan mukanaan Sikemin talosta. Sitten Jaakobin pojat alkoivat ryöstää surmattuja. He ryöstivät kaupungin, koska heidän sisarensa oli häpäisty. He ottivat kaupunkilaisten lampaat, vuohet, nautakarjan, aasit ja kaiken, mitä kaupungissa ja sen mailla oli, ja veivät saaliinaan heidän koko omaisuutensa ja kaikki heidän lapsensa ja vaimonsa. He ryöstivät kaiken, mitä taloissa oli."** (1. Moos. 34:25-29)

Sikemin seutu on ollut monien veritöiden näyttämönä.

Israelin kuningaskunnan jakaantumisen jälkeen israelilaiset murhasivat Sikemissä Juudan kuninkaan palvelijan.

"Kun kuningas Rehabeam lähetti verotöiden valvojan Adoramin, israelilaiset kivittivät hänet kuoliaaksi." (1. Kun. 12:18)

Ensimmäisen maailmansodan verisin ja ratkaiseva taistelu Lähi-idän hallinnasta brittien ja ottomaanien välillä käytiin Sikemin pelloilla syksyllä 1918. Britit voittivat taistelun, ja pian sen jälkeen ottomaanit menettivät hallinnastaan koko Lähi-idän.

Balatan pakolaisleiriltä Jaakobin kaivon naapurista tuli toisen intifadan aikana useita itsemurhauskujen tekijöitä ja siellä käytiin verisiä taisteluja terroristien ja Israelin armeijan välillä.

Antikristuksen esikuva

Veritöiden sarjassa aivan omassa luokassaan on tuomarien aikana Sikemissä valtaan noussut Abimelek. Hän oli ensimmäinen ihminen, joka halusi viedä Jumalalta kuninkaan paikan.

Abimelekin nimi, "isäni on kuningas", viittaa Jumalan kuninkuuteen, mutta Abimelek halusi ottaa itse Jumalalle ja hänen Pojalleen kuuluvan paikan. Siksi Abimelek on antikristuksen esikuva.

Abimelek oli Sikemistä kotoisin oleva tuomari Gideonin sivuvaimon poika. Gideon (toiselta nimeltään Jerubbaal) oli pelastanut Israelin kansan midianilaisten käsistä [Tuom. 6:1-8:29]. Tuomarien kirja kertoo, mitä tapahtui Gideonin kuoleman jälkeen.

"Ja Gideonilla oli seitsemänkymmentä poikaa, jotka olivat lähteneet hänen kupeistansa; sillä hänellä oli monta vaimoa. Ja myös hänen sivuvaimonsa, joka hänellä oli Sikemissä, synnytti hänelle pojan, ja hän antoi tälle nimen Abimelek. Mutta Abimelek, Jerubbaalin poika, meni Sikemiin äitinsä veljien luo ja puhui heille sekä kaikille, jotka olivat sukua hänen äitinsä isän perheelle, ja sanoi: 'Puhukaa kaikkien Sikemin miesten kuullen: Kumpi teille on parempi, sekö, että teitä hallitsee seitsemänkymmentä miestä, kaikki Jerubbaalin pojat, vai että teitä hallitsee yksi mies? Ja muistakaa, että minä olen teidän luutanne ja lihaanne.'

Niin hänen äitinsä veljet puhuivat hänen puolestaan kaikkien Sikemin miesten kuullen kaiken tämän. Ja heidän sydämensä taipui Abimelekin puolelle, sillä he sanoivat: 'Hän on meidän veljemme'. Ja he antoivat hänelle seitsemänkymmentä hopeasekeliä Baal-Beritin temppelistä. Niillä Abimelek palkkasi tyhjäntoimittajia ja huikentelijoita, ja ne seurasivat häntä. Sitten hän lähti isänsä taloon Ofraan ja surmasi veljensä, Jerubbaalin pojat, seitsemänkymmentä miestä, saman kiven päällä; mutta Jootam, Jerubbaalin nuorin poika, jäi henkiin, sillä hän oli piiloutunut. Sen jälkeen kokoontuivat kaikki Sikemin miehet ja koko Millon väki, ja he menivät ja tekivät Abimelekin kuninkaaksi Muistomerkkitammen luona, joka on Sikemissä." (Tuom. 8:30-9:6)

Alkukielen sana tammi voidaan tässä kääntää myös pilariksi, kuten monet raamatunkäännökset tekevät. Sikemin raunioilta on löytynyt suuren pilarin tyvi. [Tuom. 9:6]

"Kun se kerrottiin Jootamille, niin hän meni, asettui seisomaan Garissimin vuoren laelle ja korotti äänensä, huusi ja sanoi heille: 'Kuulkaa minua, te Sikemin miehet, että Jumalakin kuulisi teitä. Puut lähtivät voitelemaan itsellensä kuningasta. Ja he sanoivat öljypuulle: "Ole sinä meidän kuninkaamme". Mutta öljypuu vastasi heille: "Jättäisinkö lihavuuteni, josta jumalat ja ihmiset minua ylistävät, mennäkseni huojumaan ylempänä muita puita!" Niin puut sanoivat viikunapuulle: "Tule sinä ja ole meidän kuninkaamme". Mutta viikunapuu vastasi heille:

"Jättäisinkö makeuteni ja hyvät antimeni, mennäkseni huojumaan ylempänä muita puita!" Niin puut sanoivat viinipuulle: "Tule sinä ja ole meidän kuninkaamme". Mutta viinipuuh vastasi heille: "Jättäisinkö mehuni, joka saa jumalat ja ihmiset iloisiksi, mennäkseni huojumaan ylempänä muita puita!" Niin kaikki puut sanoivat orjantappuralle: "Tule sinä ja ole meidän kuninkaamme". Ja orjantappura vastasi puille: "Jos todella aiotte voidella minut kuninkaaksenne, niin tulkaa ja etsikää suojaa minun varjossani; mutta ellette, niin tuli lähtee orjantappurasta ja kuluttaa Libanonin setrit". (Tuom. 9:7-15)

Piikkikasvi Garissimin vuorella.

"Jos te nyt olette menetelleet uskollisesti ja rehellisesti tehdessänne Abimelekin kuninkaaksi ja jos olette kohdelleet hyvin Jerubbaalia ja hänen perhettänsä ja jos olette palkinneet häntä siitä, mitä hänen kätensä ovat hyvää tehneet - sillä sotihan minun isäni teidän puolestanne ja pani alttiiksi henkensä ja pelasti teidät Midianin käsistä, mutta te olette tänä päivänä nousseet minun isäni perhettä vastaan ja surmanneet hänen poikansa, seitsemänkymmentä miestä, saman kiven päällä ja tehneet Abimelekin, hänen orjattarensa pojan, Sikemin miesten kuninkaaksi, koska hän on teidän veljenne - jos te siis olette tänä päivänä menetelleet uskollisesti ja rehellisesti

Jerubbaalia ja hänen perhettänsä kohtaan, niin olkoon teillä iloa Abimelekista ja myöskin hänellä olkoon iloa teistä; mutta ellette ole, niin lähteköön tuli Abimelekista ja kuluttakoon Sikemin miehet sekä Millon väen; ja samoin lähteköön tuli Sikemin miehistä ja Millon väestä ja kuluttakoon Abimelekin.' Sitten Jootam lähti pakoon ja pääsi pakenemaan Beeriin; hän asettui sinne suojaan veljeltään Abimelekilta." (Tuom. 9:16-21)

Garissimin vuoren akustiikka tekee mahdolliseksi sen, että puhe kuuluu vuorelta alas kaupunkiin. Ohdakkeen vieressä Sikemin rauniot.

"Kun Abimelek oli hallinnut Israelia kolme vuotta, lähetti Jumala pahan hengen Abimelekin ja Sikemin miesten väliin, niin että Sikemin miehet luopuivat Abimelekista, jotta Jerubbaalin seitsemällekymmenelle pojalle tehty väkivalta tulisi kostetuksi ja heidän verensä tulisi Abimelekin, heidän veljensä, päälle, joka oli heidät surmannut, ja Sikemin miesten päälle, jotka olivat auttaneet häntä surmaamaan veljensä.

Ja Sikemin miehet asettivat vuorten kukkuloille väijyjä, ja nämä ryöstivät jokaisen, joka kulki sitä tietä heidän ohitsensa. Se kerrottiin Abimelekille. Mutta Gaal, Ebedin poika, tuli veljineen, ja he poikkesivat Sikemiin; ja Sikemin miehet luottivat häneen.

Ja he menivät kedolle ja korjasivat sadon viinitarhoistaan, polkivat rypäleet ja pitivät ilojuhlan; he menivät jumalansa huoneeseen ja söivät ja joivat ja kirosivat Abimelekiä. Ja Gaal, Ebedin poika, sanoi: 'Mikä on Abimelek, ja mikä on Sikem, että

me häntä palvelisimme? Eikö hän ole Jerubbaalin poika, eikö Sebul ole hänen käskynhaltijansa? Palvelkaa Hamorin, Sikemin isän, miehiä. Miksi me palvelisimme häntä? Olisipa minulla tuo kansa vallassani, niin minä toimittaisin pois Abimelekin; ja Abimelekista hän sanoi: "Lisää sotajoukkoasi ja tule!"

Mutta kun Sebul, kaupungin päällikkö, kuuli Gaalin, Ebedin pojan, sanat, syttyi hänen vihansa. Ja hän lähetti salaa sanansaattajia Abimelekin luo sanomaan: 'Katso, Gaal, Ebedin poika, ja hänen veljensä ovat tulleet Sikemiin, ja nyt he yllyttävät kaupunkia sinua vastaan.

Nouse siis yöllä, sinä ja väki, joka on sinun kanssasi, ja asetu kedolle väijyksiin. Ja karkaa aamulla varhain, auringon noustessa, kaupungin kimppuun. Kun hän ja väki, joka on hänen kanssaan, silloin lähtee sinua vastaan, niin tee hänelle, minkä voit.'" (Tuom. 9:22-33)

Sikem kuun valossa. Vasemmalla Eebal, oikealla Garissim.

"Silloin Abimelek ja kaikki väki, joka oli hänen kanssaan, lähti liikkeelle yöllä, ja he asettuivat väijyksiin Sikemiä vastaan neljässä joukossa. Ja Gaal, Ebedin poika, tuli ulos ja asettui kaupungin portin ovelle; niin Abimelek ja väki, joka oli hänen kanssaan, nousi väijytyspaikasta. Kun Gaal näki väen, sanoi hän Sebulille: 'Katso, väkeä tulee alas vuorten kukkuloilta'. Mutta Sebul vastasi hänelle: 'Vuorten varjot näyttävät sinusta miehiltä'. Gaal puhui taas ja sanoi: 'Katso, väkeä tulee alas Maannavalta; ja toinen joukko tulee Tietäjätammelta päin'. Silloin Sebul sanoi hänelle: 'Missä on nyt sinun suuri suusi, kun sanoit: "Mikä on Abimelek, että me häntä palvelisimme?" Siinä on nyt se väki, jota halveksit. Mene nyt ja taistele heitä vastaan.' Niin Gaal lähti Sikemin miesten etunenässä ja taisteli Abimelekiä vastaan.

Mutta Abimelek ajoi hänet pakoon, ja hän pääsi pakenemaan häntä; ja heitä kaatui paljon, aina portin ovelle asti.

Ja Abimelek jäi Arumaan; mutta Sebul karkoitti Gaalin ja hänen veljensä pois Sikemistä. Seuraavana päivänä kansa lähti ulos kedolle, ja siitä ilmoitettiin Abimelekkille. Silloin hän otti väkensä ja jakoi sen kolmeen joukkoon ja asettui väijyksiin kedolle. Ja kun hän näki kansan lähtevän kaupungista, hyökkäsi hän heidän kimppuunsa ja surmasi heidät. Abimelek ja ne joukot, jotka olivat hänen kanssaan, karkasivat näet esiin ja asettuivat kaupungin portin ovelle, samalla kuin muut kaksi joukkoa karkasivat kaikkien niiden kimppuun, jotka olivat kedolla, ja surmasivat heidät. Sitten Abimelek taisteli kaupunkia vastaan koko sen päivän, valloitti kaupungin ja surmasi kansan,

Abimelek surmasi Sikemin asukkaat pelloilla kaupungin vieressä ennen kuin hävitti kaupungin.

joka siellä oli. Ja hän hävitti kaupungin ja kylvi suolaa sen paikalle." (Tuom. 9:34-45)

Tämän jälkeen Abimelek miehineen vielä poltti elävältä Sikemin tornin asukkaat, noin tuhat miestä ja naista. [Tuom. 9:46-49] Abimelekin tarinassa on malli antikristuksen vallasta.

1. Kun Abimelekin isä Gideon voitti midianilaiset, hän otti itselleen puolikuukorut Midianin kameleiden kaulasta. Antikristuksen malli näyttää alkavan siitä, että hänen isänsä ihailee puolikuun valtaa ja himoitsee Midianin kultaa. [Tuom. 8:21-27]

Mielenkiintoista on, että Gideonin Israeliin tuomat puolikuut hallitsevat edelleen Sikemissä.

Jo tuomareiden kirjassa puolikuuta palkovat Midianin miehet terrorisoivat Israelia.

2. Antikristus liittoutuu äitinsä (äidin isän) suvun kanssa [Tuom. 9:1] Heiltä hän saa tuen sille pyrkimykselle, että ihminen hallitsee. Sitä kutsutaan humanismiksi.
3. Sikemin miehet tunnistavat hänet veljekseen, ja alkavat rahoittaa antikristuksen pyrkimystä nousta hallitsemaan. Rahat otetaan epäjumalan temppelistä. [Tuom. 9:3-4]
4. Antikristus palkkaa itselleen miehiä. [Tuom. 9:4]
5. Antikristus esittää kysymyksen, onko parempi, että 70 hallitsee, vai yksi mies. 70 on Raamatussa aina kansojen luku. Kysymys näyttää olevan, onko parempi, että kansat hallitsevat maailmaa, vai yksi mies. Lopulta kaikki valta maailmassa kuuluu yhdelle, mutta hän on Messias. Juuri tämän vallan antikristus, anti-messias, tahtoo itselleen. Antikristus tappaa kerralla 70 kilpailijaansa, saman kiven päällä. Ikäänkuin antikristuksen noustessa valtaan kansojen valta päättyisi kerralla. Vain yksi selviää elossa, koska hän oli piiloutunut. Hänen nimensä Jootam merkitsee 'Jumala on täydellinen'. [Tuom. 9:5]

6. Antikristus kruunataan kuninkaaksi. [Tuom. 9:5]
  7. Tuhon välttänyt Jootam profetoi, lähtee pakoon ja poistuu kuvasta. [Tuom. 9:7-21]
  8. Antikristus hallitsee kolme vuotta. Abimelekin aikana pääkaupunkina oli Sikem. [Tuom. 9:22]
  9. Jumala tulee väliin ja antikristuksen liitto tukijoidensa kanssa hajoaa. [Tuom. 9:23]
  10. Alkaa kaoottinen sotatila antikristuksen ja hänet valtaan nostaneiden välillä. [Tuom. 9:24-43]
  11. Antikristus tuhoaa tukijansa, heidän kaupunkinsa, ja kaupungin asukkaat. Antikristuksen rahalla hankkima joukko tuhoaa rahoittajansa. [Tuom. 9:44-49]
  12. Antikristus tuhoutuu itse. Hänen päänsä murskaa nainen, ja lopullisesti tappaa poika, naisen siemen. [Tuom. 9:50-54]
- Jootamin julistus Garissimin vuorelta sikemiläisille oli äärimmäisen tärkeä, Jumala piti huolen, että se kävi toteen. [Tuom. 9:57]

2.2. Yhteys palaa

Jumala tekee kansansa uudestaan ehjäksi, mutta se ei tapahdu Jerusalemissa, vaan Jumalan perheen parantuminen ja yhdeksituleminen tapahtuu **"Israelin vuorilla"** (Hes. 37:22). Jumalalla on tapana tuoda voitto juuri sinne, missä on kärsitty tappio, ja Israelin vuorilla sijaitseva Sikem on siinä keskeisellä paikalla.

Yksi kuningaskunta

Hesekielin kirjan luvun 37 profetia kahdesta sauvasta lupaa, että tulee päivä, jolloin Israelin heimot eivät **"enää ole kahtena kansana eivätkä enää jakaantuneina kahdeksi valtakunnaksi"** (Hes. 37:22). Israelin kansasta tulee uudestaan yksi kansa ja yksi kuningaskunta.

"Katso, minä otan Joosefin sauvan, joka on Efraimin kädessä, ja häneen liittyneet Israelin sukukunnat, ja minä asetan ne yhteen Juudan sauvan kanssa ja teen niistä yhden sauvan, niin että ne tulevat yhdeksi minun kädessäni." (Hes. 37:19)

Lupauksen toteutuminen edellyttää, että kaikki Israelin heimot palaavat maahan, ja Hesekielin kirjan 37. luku jatkaa puhumalla siitä. **"Katso, minä otan israelilaiset pois pakanakansojen keskuudesta, minne vain he ovat kulkeutuneet, kokoan heidät joka taholta ja tuon heidät omaan maahansa."** (Hes. 37:21)

Yhdeksi tullut Israelin kansa asuu maassa, jonka Jumala on sille luvannut. Jo maassa asuvilla samarialaisilla on tässä oma mielenkiintoinen paikkansa, sillä samarialaiset kantavat ainakin osittain Israelin pohjoisten heimojen perimää.

Samarialaisen uskonnon säilyttäneitä samarialaisia on nykyään noin 800. Puolet heistä asuu Garissimin vuorella, puolet Tel Avivin lähellä Holonissa. Samarialainen uskonto perustuu samarialaiseen versioon viidestä Mooseksen kirjasta.

Garissimin vuorella Kirjat Luzan kylässä asuu noin 400 samarialaista.

Vain osa nykyään mediassa paljon puhutuista palestiinalaisista on perimältään arabeja. Varsinkin Samariassa jo vuosituhansia asuneet suvut ovat usein perimältään samarialaisia, jotka alueen vallanneet arabit pakkokäännyttivät islamiin 600-luvulla.

Myös Nabluksen kaupungin englanninkielinen wikipediasivu kertoo, että "Suuren osan Nabluksen palestiinalaismuslimeista uskotaan olevan islamiin pakkokäännytettyjen samarialaisten jälkeläisiä. Tietyt nabluslaiset sukunimet viittaavat samarialaisiin esi-isiin, kuten esimerkiksi Muslimani, Yaish ja Shakshir."³

Viiime vuosina monet palestiinalaisiksi kutsutut ovat havahtunut siihen, että he eivät olekaan alkuperältään arabeja vaan samarialaisia.

Kun kuolleet luut heräävät ja sauvat tulevat yhdeksi, se koskettaa myös samarialaisia. Se koskettaa sekä niitä, jotka tietävät olevansa samarialaisia, että niitä, jotka eivät vielä tiedä.

Yksi kuningas

Hesekielin kirjan 37. luvun profetia on lupaus sovinnosta. Jumala lupaa, että sauvat **"tulevat yhdeksi minun kädessäni"** (Hes. 37:19).

Jumala ei jätä kesken kansansa kanssa, vaan kaikki, mikä on mennyt rikki, tulee uudestaan ehjäksi. Abimelek oli kuva siitä, millainen tuho tapahtuu, kun ihminen tahtoo hallita Jumalan kansaa. Kun kuninkaaksi tulee Messias Jeesus, jolle asema kuuluu, hänessä

³ <https://en.wikipedia.org/wiki/Nablus>, käännös kirjoittajien

kaikki tulee yhdeksi.

Efesolaiskirje kertoo, että Jumala on **"yhdistävä Kristuksessa [Messiaassa] yhdeksi kaikki, mitä on taivaissa ja mitä on maan päällä"** (Ef. 1:10).

Israelin kansan kohdalla yhdeksi tuleminen tapahtuu Israelin vuorilla. **"Minä teen heidät yhdeksi kansaksi siinä maassa, Israelin vuorilla, ja yksi kuningas on oleva kuninkaana heillä kaikilla."** (Hes. 37:22)

Tämä kuningas on Messias Jeesus.

Jesajan valtatie varrella

Sikemin kaupunki sijaitsee Jesajan kirjan 19. luvussa kerrotun Egyptistä Assuriin kulkevan valtatie varrella. Se on tämän valtatie varhainen prototyyppi ja ensimmäinen keskuspaikka Israelissa. Jesaja kertoo valtatiestä näin:

"Sinä päivänä on oleva valtatie Egyptistä Assuriin, ja Assur yhtyy Egyptiin ja Egypti Assuriin, ja he, Egypti ynnä Assur, palvelevat Herraa. Sinä päivänä on Israel oleva kolmantena Egyptin ja Assurin rinnalla, siunauksena keskellä maata, sillä Herra Sebaot siunaa sitä sanoen: 'Siunattu olkoon Egypti, minun kansani, ja Assur, minun kännen teko, ja Israel, minun perintöosani'." (Jes. 19:23-25)

Sikem on kaupunki, jonne on jo aikojen alusta kuljettu sekä Assurista että Egyptistä. Assurin suunnalta Sikemiin saapuivat Abram [1. Moos.12:6] ja Jaakob [1. Moos.33:18]. Sikemin kautta Joosef lähti Egyptiin [1. Moos. 37:12-17], ja Egyptistä Israelin kansa tuli Joosuan johdolla Garissim- ja Eebal-vuorten väliin Sikemiin [Joos. 8:33-34].

3. Jumala kansansa keskellä

Hes. 37:23-28

"Eivät myöskään he enää saastuta itseänsä kivijumalillaan, iljetyksillään eivätkä millään rikkomuksillansa, vaan minä vapautan heidät kaikista asuinpaikoistaan, joissa ovat syntiä tehneet, ja puhdistan heidät. Ja he ovat minun kansani, ja minä olen heidän Jumalansa. Minun palvelijani Daavid on oleva heidän kuninkaansa, ja heillä kaikilla on oleva yksi paimen. Ja he vaeltavat minun oikeuksieni mukaan ja noudattavat minun käskyjäni ja pitävät ne.

He saavat asua maassa, jonka minä annoin palvelijalleni Jaakobille ja jossa teidän isänne ovat asuneet. Siinä saavat asua he, heidän lapsensa ja lastensa lapset iankaikkisesti, ja minun palvelijani Daavid on oleva heidän ruhtinaansa iankaikkisesti. Minä teen heidän kanssansa rauhan liiton - se on oleva iankaikkinen liitto heidän kanssansa - istutan ja runsaasti kartutan heidät ja asetan pyhäkköni olemaan heidän keskellänsä iankaikkisesti.

Minun asumukseni on oleva heidän yllänsä, ja minä olen heidän Jumalansa, ja he ovat minun kansani. Ja pakanakansat tulevat tietämään, että minä olen Herra, joka pyhitän Israelin, kun minun pyhäkköni on heidän keskellänsä iankaikkisesti."

Hesekielin 37. luvun lopussa on lupaus siitä, että Israel on Jumalan kansa, ja "Minä Olen heidän Jumalansa". Raamatussa Israelin kansa, kansan suhde Jumalan kanssa ja kansan asuminen Jumalan heille lupaamassa maassa liittyvät aina yhteen.

3.1. Lupaus maasta

Hesekielin kirjan 37. luvun loppu kuvaa aikaa, jolloin koko Israel asuu jälleen maassa, jonka Jumala on sille luvannut. Ensimmäisen lupauksen maasta Jumalan antoi Sikemissä, ja hän puhui sen Aabrahamille.

"Ja he tulivat Kanaanin maahan. Ja Abram kulki maan läpi aina Sikemin paikkakunnalle, Mooren tammelle asti. Ja siihen aikaan kanaanilaiset asuivat siinä maassa. Silloin Herra ilmestyi Abramille ja sanoi: 'Sinun jälkeläisillesi minä annan tämän maan'." (1 Moos. 12:5-7)

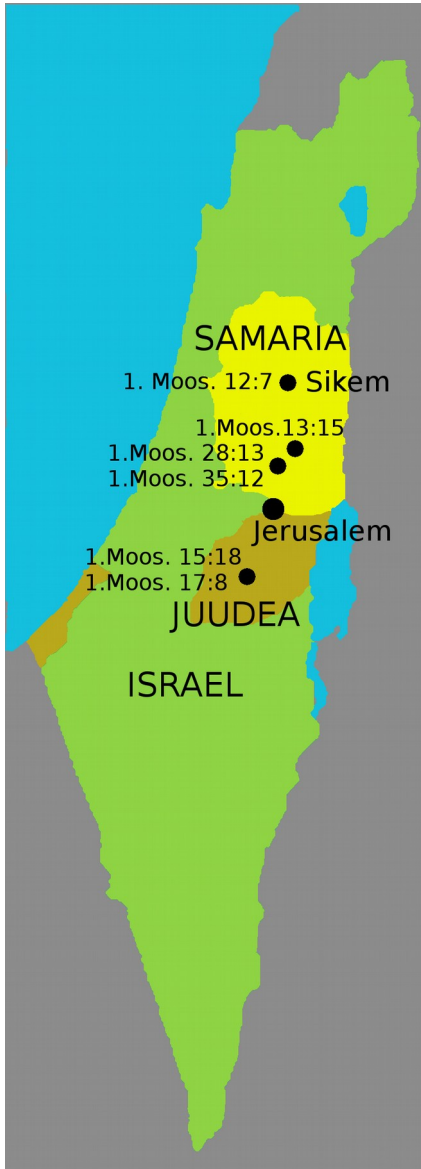
Apostolien teoissa Stefanos mainitsee, että Aabraham osti Sikemistä luolan [Apt. 7:16].

Ensimmäinen Jumalan lupaus maasta on annettu Sikemin seudulla. Kuva Kabir-vuorelta Sikemin suuntaan.

Jumalan Aabrahamille antama lupaus maasta periytyi Iisakin kautta Israelille [Jaakob]. Kaikki Jumalan Aabrahamille ja Jaakobille antamat lupaukset maasta on annettu Samarian ja Juudean alueella, jota maailman media nykyään kutsuu Länsirannaksi.

Kun Jeesus oli palaamassa Isän luo taivaaseen, viimeinen asia, josta hän puhui, liittyi myös tähän alueeseen. Opetuslapset kysyivät häneltä sanoen:

Kaikki Jumalan Abrahamille ja Jaakobille antamat lupaukset maasta on annettu alueella, jota media kutsuu Juudean ja Samarian sijasta usein "Länsirannaksi".

"Herra, tälläkö ajalla sinä jälleen rakennat Israelille valtakunnan?"

Hän sanoi heille: 'Ei ole teidän asianne tietää aikoja eikä hetkiä, jotka Isä oman valtansa voimalla on asettanut, vaan, kun Pyhä Henki tulee teihin, niin te saatte voiman, ja te tulette olemaan minun todistajani sekä Jerusalemissa että koko Juudeassa ja Samariassa ja aina maan ääriin saakka!.' (Apt.1:6-8)

Tämä median "Länsirannaksi" kutsuma Juudean, Samarian ja silloisen Jerusalemin alue on Jeesukselle niin tärkeä, että viimeisinä sanoinaan hän puhuu siitä. Se on Jumalan Israelille lupaaman maan ydinaluetta, Israelin sydänmaata.

Hesekielin kirjan luvun 37 lopussa Jumala uudistaa lupauksensa maasta:

"He saavat asua maassa, jonka minä annoin palvelijalleni Jaakobille ja jossa teidän isänne ovat asuneet. Siinä saavat asua he, heidän lapsensa ja lastensa lapset iankaikkisesti". (Hes.37:25)

Kun Luvattu maa jaettiin Egyptistä palanneiden israelilaisten kesken, Sikem tuli Joosefin poikien Efraimin ja Manassen heimojen rajalle [Joos.17:7]. Sikemistä tehtiin tappajan turvakaupunki [Joos. 20:2-7], ja se arvottiin laidunmaineen leeviläisen kehatilaisten suvun asuinpaikaksi [Joos. 21:20-21]. Raamatun mukaan se edelleen kuuluu Joosefille.

Sikemin itäisen portin edustalla oleva Joosefin hauta sijaitsee Joosefin pojille Efraimille ja Manasselle annettujen maa-alueiden rajalla.

3.2. Ensimmäiset alttarit

Hesekielin kirjan 37. luku loppuu kuvaukseen siitä, kuinka Jumalan pyhäkkö on Israelin kansan keskellä. Luvatussa maassa Sikem on paikka, jossa sijaitsivat ensimmäiset Jumalalle rakennetut alttarit. Aabraham, Jaakob ja Joosua rakensivat kukin sinne alttarin, ja Joosuan aikana Sikemissä oli myös Herran pyhäkkö.

Aabrahamin alttari

Kun Aabraham (Abram) saapui maahan, jonne Jumala oli hänet kutsunut, Herra ilmestyi hänelle Sikemissä, ja **"niin hän rakensi sinne alttarin Herralle, joka oli hänelle ilmestynyt"**. (1. Moos. 12:7)

Sikemin seudulla Herra ilmestyi Abramille.

Kansat olivat Baabelissa ryhtyneet kapinaan Jumalaa vastaan ja rakentaneet ihmisvoimin tornin, joka tavoitteli taivasta. Siksi Jumala hajotti kansat ympäri maailmaa ja sekoitti niiden kielet.

Sitten Jumala valitsi yhden miehen, Abramin, joka uskoi häneen. Jumala ei ollut luovuttanut kansojen suhteen, vaan alkoi rakentaa hänestä itselleen kansaa, jonka kautta kaikki kansat tulisivat siunatuiksi [1. Moos. 12:3].

Johanneksen evankeliumi kertoo, että Aabraham näki Jeesuksen päivät ja iloitsi siitä [Joh. 8:56], ja Aabraham odotti kaupunkia, joka on tuleva [Hepr. 11:8-10]. Aabraham uskoi, mitä Jumala sanoi. Herra näyttää jakaneen Aabrahamin kanssa koko pelastussuunnitelmansa aina uuteen Jerusalemiin asti.

Jaakobin alttari

Kun Jaakob palasi Mesopotamiasta neljän vaimonsa ja 11 lapsensa kanssa, myös hän tuli ensimmäisenä Sikemiin. Jaakob oli juuri ennen Luvattuun maahan paluutaan paininut Jumalan kanssa ja saanut häneltä uuden nimen Israel [1. Moos. 32:28].

"Ja hän pystytti siihen alttarin ja antoi sille nimen Eel, Israelin Jumala." (1. Moos. 33:20) Israel-nimen saaneena hän rakensi Sikemiin ensimmäisen alttarin Israelin Jumalalle.

Ensimmäinen Israelin Jumalan alttari sijaitsi Sikemissä, kuva Jaakobin (Israelin) kaivolta .

Sikem on myös paikka, jossa Israelin perhe luopui epäjumalista. Diinan raiskauksen jälkeen Jaakob (Israel) käski perheensä laittaa pois kaikki epäjumalat. Raamattu kertoo, että siihen asti he olivat kuljettaneet mukanaan ainakin Laabanin kotijumalia.

"Niin he jättivät Jaakobille kaikki vieraat jumalat, jotka olivat heidän hallussansa, sekä renkaat, jotka olivat heidän korvissaan, ja Jaakob kätki ne maahan tammen alle, joka oli Sikemissä." (1. Moos. 35:4)

Sama toistui Joosuan aikana, kun Joosua kehotti ennen kuolemaansa Israelin kansaa Sikemissä näin: **"Niin poistakaa nyt vieraat jumalat, joita on teidän keskuudessanne, ja taivuttakaa sydämenne Herran, Israelin Jumalan, puoleen".** Kansa vastasi Joosualle: **'Herraa, meidän Jumalaamme, me palvelemme, ja hänen ääntensä me kuulemme'.**" (Joos. 24:23-24)

Joosuan alttari

Kun Israelin kansa palasi Joosuan johdolla Egyptistä Luvattuun maahan, myös Joosua rakensi Sikemin seudulle alttarin. Mooses oli antanut siitä tällaiset ohjeet:

"Ja kun menette Jordanin yli siihen maahan, jonka Herra, sinun Jumalasi, sinulle antaa, pystytä itsellesi suuria kiviä ja sivele ne kalkilla. Ja kirjoita niihin kaikki tämän lain sanat, kun menet joen yli siihen maahan, jonka Herra, sinun Jumalasi, sinulle antaa, maahan, joka vuotaa maitoa ja mettä, niinkuin Herra, sinun isiesi Jumala, on sinulle puhunut. Ja kun olette menneet Jordanin yli, niin pystyttäkää Eebalin vuorelle ne kivet, joista minä tänä päivänä annan teille käskyn, ja sivele ne kalkilla. Ja rakenna siihen alttari Herralle, sinun Jumalallesi, alttari kivistä, joihin et saa rauta-aseella koskea. Hakkaamattomista kivistä rakenna Herran, Jumalasi, alttari; uhraa sen päällä polttouhreja Herralle, Jumalallesi, ja teurasta teuraita yhteysuhriksi ja syö siellä ja iloitse Herran, Jumalasi, edessä. Ja kirjoita kiviin kaikki tämän lain sanat hyvin selkeästi." (5. Moos. 27:2-8)

Joosua johti sitten Egyptistä palanneen Israelin kansan Mooseksen ohjeiden mukaisesti Sikemin vieressä sijaitsevalle Eebal-vuorelle. Eebal-vuoren itärinne oli myös helpoin reitti nousta ylös Sikemiin. Siinä oli loivin nousu ja tilaa suurelle joukolle ihmisiä.

Eebal-vuoren itärinne Kabir-vuorelta kuvattuna. Alttarin paikka on merkitty punaisella rastilla.

"Silloin Joosua rakensi Eebalin vuorelle alttarin Herralle, Israelin Jumalalle, niinkuin Herran palvelija Mooses oli käsenyt israelilaisten tehdä ja niinkuin on kirjoitettuna Mooseksen lain kirjassa: alttarin hakkaamattomista kivistä, joihin ei oltu rauta-aseella koskettu.

Ja he uhrasivat sen päällä polttouhreja Herralle ja teurastivat teuraita yhteysuhriksi. Ja hän kirjoitti siellä kiviin jäljennöksen Mooseksen laista, jonka tämä oli kirjoittanut israelilaisille." (Joos. 8:30-32)

Altтарin paikka on hyvin luonnollinen, sillä altтарin luona Eebal-vuoren rinteessä on suuri Jumalan luoma katsomo.

Osa Jumalan luomaa katsomoa Joosuan altтарin luota kuvattuna.

Joosuan alttari oli kaikkien Israelin heimojen, koko Israelin kansan, maahan paluun alttari. Se oli samalla osa kuolleiden luiden paluun tarinaa, sillä siellä juhlittiin maahan paluuta Egyptistä mukaan otettujen Joosefin luiden kanssa.

Joosuan alttari löydettiin keväällä 1980.⁴

Joosua on Raamatussa Jeesuksen esikuva, ja Joosuan ja Jeesuksen nimet kirjoitetaan hepreaksi samalla tavalla. Egyptistä kuolleet luut toi takaisin maahan Joosua. Kun kuolleiden luiden lopullinen paluu toteutuu täysimääräisesti, se tapahtuu Jeesuksen kanssa.

Hesekielin kirjan 37. luvun loppu kertoo ajasta, jolloin koko Israelin heimo on palannut maahansa ja "heillä kaikilla on oleva yksi paimen".

Johanneksen evankeliumissa Jeesus sanoo olevansa "**se hyvä paimen**" (Joh.10:11-16). Heprealaiskirjeessä Jeesuksesta kerrotaan, että hän on "**se suuri lammasten paimen**" (Hepr.13:20), ja Hesekiel ennustaa tästä paimenesta näin:

"Sillä näin sanoo Herra, Herra: Katso, minä itse etsin lampaani ja pidän niistä huolen. Niinkuin paimen pitää huolen laumastaan, kun hän on lampaittensa keskellä ja ne ovat hajallaan, niin minä pidän huolen lampaistani, ja minä pelastan ne joka paikasta, minne ne ovat hajaantuneet pilvisenä ja pimeänä päivänä. Minä vien ne pois kansojen seasta ja kokoan ne muista maista, tuon ne omaan maahansa ja kaitsen niitä Israelin vuorilla, puronotkoissa ja kaikissa maan asuttavissa paikoissa.

Hyvillä ruokamailla minä niitä kaitsen, ja Israelin korkeilla vuorilla on niillä oleva laitumensa. Siellä ne saavat

---

4

<http://www.bible.ca/archeology/bible-archeology-altar-of-joshua.htm>

levätä hyvällä laitumella, ja lihava ruokamaa niillä on oleva Israelin vuorilla. Minä itse kaitsen lampaani ja vien itse ne lepäämään, sanoo Herra, Herra. Kadonneet minä tahdon etsiä, eksyneet tuoda takaisin, haavoittuneet sitoa, heikkoja vahvistaa; mutta lihavat ja väkevät minä hävitän. Minä kaitsen niitä niin, kuin oikein on." (Hes. 34:11-16)

Jeesus on se paimen, joka kerää viimeisetkin. "Katso, minä tuon heidät pohjoisesta maasta, kokoan heidät maan perimmäisiltä ääriiltä. Heissä on sokeita ja rampoja ynnä raskaita ja synnyttäväisiä: suurena joukkona he palajavat tänne. Itkien he tulevat, ja minä johdatan heitä, kun he kulkevat rukoillen. Minä vien heidät vesipuroille, tasaista tietä, jolla he eivät kompastu. Sillä minä olen Israelin isä, ja Efraim on minun esikoiseni. Kuulkaa Herran sana, te kansat, ilmoittakaa kaukaisissa merensaarissa ja sanokaa: Hän, joka Israelin hajoitti, on sen kokoava ja varjeleva sitä niinkuin paimen laumaansa." (Jer. 31:8-10)

Joosuan alttarin luota on löydetty Egyptistä peräisin olevia skarabee-amuletteja.

3.3. Valinnan paikka

Hesekielin kirjan 37. luvun loppu kertoo ajasta, jolloin Jumala itse puhdistaa kansansa ja Israelin kansan suhde Jumalaan eheytyy. **"Minun asumukseni on oleva heidän yllänsä, ja minä olen heidän Jumalansa, ja he ovat minun kansani."** (Hes. 37:27)

Sikem on valintojen paikka suhteessa Jumalaan. Se on alkujen paikka, sekä siunausten että kirousten. Moni valinta, joka on tehty siellä, on ollut sekä hyvässä että pahassa merkittävää, ja monilla niistä on ollut vaikutusta koko maailmaan.

Siunaukset ja kiroukset

Kun Israelin kansa oli pitänyt maahantulojuhlan Joosuan alttarilla Eebalin rinteellä, he jatkoivat sieltä pari kilometriä etelään päin Sikemin luo Jumalan muovaamaan amfiteatteriin Garissim- ja Eebal-vuorten väliin. Siellä Jumalan läsnäoloa kuvaava liiton arkku laskettiin laakson pohjalle kansan keskelle.

Luonnon amfiteatteria Eebal-vuorelta katsottuna.

"Ja koko Israel vanhimpineen, päällysmiehineen ja tuomareineen seiso i kummallakin puolella arkkia, päin leeviläisiä pappeja, jotka kantoivat Herran liitonarkkia, niin muukalaiset kuin maassasyntyneetkin, toinen puoli kääntyneenä Garissimin vuorta kohti, toinen puoli Eebalin vuorta kohti. Niin Israelin kansa ensiksi siunattiin, niinkuin Herran palvelija Mooses oli käsenyt, ja sen jälkeen hän luki kaikki lain sanat, siunauksen ja kirouksen, aivan niinkuin lain kirjassa on kirjoitettu. Ei mitään siitä, mitä Mooses oli käsenyt, Joosua jättänyt lukematta kaiken Israelin seurakunnan läsnäollessa, niin myös naisten, lasten ja mukana kulkevien muukalaisten läsnäollessa." (Joos. 8:33-35)

Mooses oli antanut siitä tarkat ohjeet:

"Kun te olette menneet Jordanin yli, asettukoot nämä Garissimin vuorelle siunaamaan kansaa: Simeon, Leevi, Juuda, Isaskar, Joosef ja Benjamin. Nämä taas asettukoot Eebalin vuorelle lausumaan kirouksen: Ruuben, Gaad, Asser, Sebulon, Daan ja Naftali. Ja leeviläiset lausukoot ja sanokoot kovalla äänellä kaikille Israelin miehille:

'Kirottu olkoon se, joka tekee jumalankuvan, veistetyt tai valetut, taitajan käden tekemän, kauhistukseksi Herralle, ja joka salaa sen pystyttää'. Ja kaikki kansa vastatkoon ja sanokoon: 'Amen'.

Kirottu olkoon se, joka häpäisee isäänsä tai äitiänsä. Ja kaikki kansa sanokoon: 'Amen'.

Kirottu olkoon se, joka siirtää lähimmäisensä rajan. Ja kaikki kansa sanokoon: 'Amen'.

Kirottu olkoon se, joka vie sokean harhaan tieltä. Ja kaikki kansa sanokoon: 'Amen'.

Kirottu olkoon se, joka vääristää muukalaisen, orvon tai lesken oikeuden. Ja kaikki kansa sanokoon: 'Amen'.

Kirottu olkoon se, joka makaa äitipuolensa kanssa, sillä hän nostaa isänsä peitteen. Ja kaikki kansa sanokoon: 'Amen'.

Kirottu olkoon se, joka sekaantuu eläimeen. Ja kaikki kansa sanokoon: 'Amen'.

Kirottu olkoon se, joka makaa sisarensa, isänsä tyttären tai äitinsä tyttären, kanssa. Ja kaikki kansa sanokoon: 'Amen'.

Kirottu olkoon se, joka makaa anoppinsa kanssa. Ja kaikki kansa sanokoon: 'Amen'.

Kirottu olkoon se, joka salaa murhaa lähimmäisensä. Ja kaikki kansa sanokoon: 'Amen'.

Kirottu olkoon se, joka ottaa lahjuksen surmataksaan viattoman. Ja kaikki kansa sanokoon: 'Amen'.

Kirottu olkoon se, joka ei pidä tämän lain sanoja eikä täytä niitä. Ja kaikki kansa sanokoon: 'Amen'.

'Jos kuulet Herran, sinun Jumalasi, ääntä ja pidät tarkoin kaikki hänen käskynsä, jotka minä tänä päivänä sinulle annan, niin Herra, sinun Jumalasi, asettaa sinut korkeammaksi kaikkia kansoja maan päällä. Ja kaikki nämä siunaukset tulevat sinun osaksesi ja saavuttavat sinut, jos kuulet Herran, sinun Jumalasi, ääntä.

Siunattu olet sinä kaupungissa ja siunattu olet kedolla.

Siunattu on sinun kohtusi hedelmä ja maasi hedelmä ja sinun karjasi hedelmä, raavaittesi vasikat ja lampaittesi karitsat.

Siunattu on sinun korisi ja sinun taikinakaukalosi.

Siunattu olet tullessasi ja siunattu olet lähtiessäsi.

Herra antaa sinun voittaa vihollisesi, jotka nousevat sinua vastaan; yhtä tietä he lähtevät sinua vastaan, mutta seitsemää tietä he sinua pakenevat. Herra kääntää sinun siunauksen seurata sinua jyvääitoissasi ja kaikessa, mihin ryhdyt; hän siunaa sinua siinä maassa, jonka Herra, sinun Jumalasi, sinulle antaa.

Herra korottaa sinut hänelle pyhitetyksi kansaksi, niinkuin hän valalla vannoen on sinulle luvannut, jos sinä noudatat Herran, sinun Jumalasi, käskyjä ja vaellat hänen teitensä. Ja kaikki kansat maan päällä näkevät, että Herra on ottanut sinut nimiinsä; ja he pelkäävät sinua.

Ja Herra antaa sinulle ylen runsaasti hyvää, tekee sinun kohtusi hedelmän, karjasi hedelmän ja maasi hedelmän ylen runsaaksi siinä maassa, jonka Herra sinun isillesi vannotulla valalla on luvannut antaa sinulle. Herra avaa sinulle rikkaan aarrekammionsa, taivaan, antaakseen sinun maallesi sateen aikansa ja siunataksaan kaikki sinun kättesi työt; ja sinä lainaat monelle kansalle, mutta sinun itsesi ei tarvitse lainaa ottaa. Ja Herra tekee sinut pääksi eikä hännäksi; sinä aina vain ylenet etkä koskaan alene, jos tottelet Herran, sinun Jumalasi, käskyjä, jotka minä tänä päivänä sinulle annan, että ne tarkoin pitäisit, etkä poikkea oikealle etkä vasemmalle yhdestäkään niistä sanoista, jotka minä tänä päivänä teille annan, et seuraa muita jumalia etkä palvele niitä.

Mutta jos sinä et kuule Herran, sinun Jumalasi, ääntä etkä tarkoin pidä kaikkia hänen käskyjensä ja säädöksiensä, jotka minä tänä päivänä sinulle annan, niin kaikki nämä kiroukset tulevat sinun päällesi ja saavuttavat sinut." (5. Moos. 27:12-28:15)

Raamattu jatkaa vielä seikkaperäisellä kuvauksella niistä kauheista kirouksista, jotka kansaa kohtaavat, jos se ei elä maassa Jumalan antamien käskyjen mukaan. [5. Moos: 28:18-68] Jumalan lupaamassa maassa Israel ei voi elää ilman suhdetta Jumalaan, eikä ympärillä olevan maailman lakien mukaan. Mitä Jumala puhuu, ei ole optio, vaan ainoa tie. Jumala asetti Sikemissä omat rajansa, ja hän toimi niiden mukaan.

Garissim ja Eebal idästä nähtynä. Vasemmalla Garissim, oikealla Eebal ja niiden välissä Sikem.

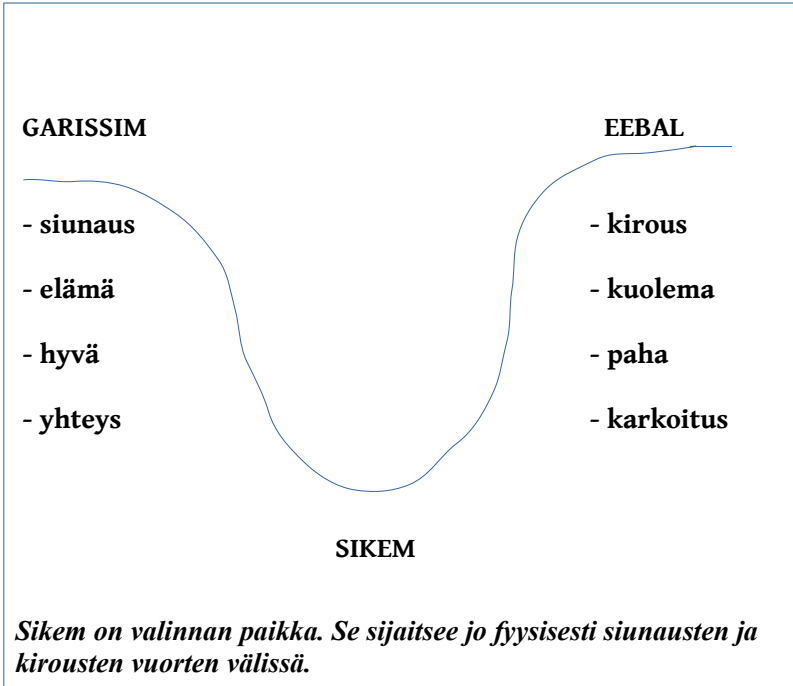
Sikemissä kansan oli valittava, kummalle vuorelle se tahtoo nousta.

"Mutta jos sinun sydämesi kääntyy pois etkä tottele, vaan annat vietellä itsesi kumartamaan muita jumalia ja palvelemaan niitä, niin minä julistan teille tänä päivänä, että te totisesti hukutte; te ette kauan elä siinä maassa, johon sinä menet Jordanin yli, ottamaan sen omaksesi. Minä otan tänä päivänä taivaan ja maan todistajiksi teitä vastaan, että minä olen pannut sinun eteesi elämän ja kuoleman, siunauksen ja kirouksen. Niin valitse siis elämä, että sinä ja sinun jälkeläisesi eläisitte.

Rakasta Herraa, sinun Jumalaasi, kuule hänen ääntänsä ja riipu hänessä kiinni, sillä siinä on sinun elämäsi ja pitkä ikäsi, ja

niin sinä saat asua siinä maassa, jonka Herra sinun isillesi, Aabrahamille, Iisakille ja Jaakobille, vannotulla valalla on luvannut heille antaa." (5. Moos. 30:17-20)

Kun Joosuan kuolema 30 vuotta myöhemmin lähestyi, hän kokosi kansan vielä uudestaan Sikemiin tekemään valinnan.

"Niin Joosua sanoi kansalle: 'Te ette voi palvella Herraa, sillä hän on pyhä Jumala; hän on kiivas Jumala, hän ei anna anteeksi teidän rikoksianne ja syntejanne. Jos te hylkääte Herran ja palvelette vieraita jumalia, niin hän kääntyy pois ja antaa teille käydä pahoin ja tekee lopun teistä, sen sijaan että hän on ennen antanut teille käydä hyvin.' Mutta kansa sanoi Joosualle: 'Ei niin, vaan me palvelemme Herraa'.

Silloin Joosua sanoi kansalle: 'Te olette itse todistajina itseänne vastaan, että olette valinneet itsellenne Herran palvellaksenne häntä'. He vastasivat: 'Olemme'. Hän sanoi: 'Niin poistakaa nyt vieraat jumalat, joita on teidän keskuudessanne, ja taivuttakaa sydämenne Herran, Israelin Jumalan, puoleen'.

Kansa vastasi Joosualle: 'Herraa, meidän Jumalaamme, me palvelemme, ja hänen ääntensä me kuulemme'.

Niin Joosua teki sinä päivänä liiton kansan kanssa ja antoi heille Sikemissä käskyt ja oikeudet. Ja Joosua kirjoitti nämä puheet Jumalan lain kirjaan, ja hän otti suuren kiven ja pystytti sen sinne, tammen alle, joka oli Herran pyhäkössä." (Joos. 24:19-26)

Mooseksen telttamajan Joosua oli pystyttänyt Siiloon [Joos. 18:1]. Joosua kuitenkin kokosi elämänsä lopulla kansan Sikemiin, jossa oli myös Herran pyhäkkö. Pyhäkköön pystyttämästään kivistä Joosua jatkoi näin:

"Ja Joosua sanoi kaikelle kansalle: 'Katso, tämä kivi on oleva todistajana meitä vastaan, sillä se on kuullut kaikki Herran sanat, jotka hän on meille puhunut, ja se on oleva todistajana teitä vastaan, ettette kieltäisi Jumalaanne.'" (Joos. 24:27)

Jo Mooseksen aikana Jumala oli kertonut, mikä on hänen suunnitelmansa Israelia kohtaan:

"Sinä olet tänään kuullut Herran, sinun Jumalasi, julistavan, että hän tahtoo olla sinun Jumalasi ja että sinun on vaellettava hänen teitensä ja noudatettava hänen käskyjensä, säädöksiensä ja oikeuksiansa sekä kuultava häntä. Ja Herra on kuullut sinun tänä päivänä julistavan, että sinä tahdot olla hänen omaisuuskansansa, niinkuin hän on sinulle puhunut, ja noudattaa kaikkia hänen käskyjensä, että hän asettaisi sinut korkeammaksi kaikkia luomiensa kansoja, ylistykseksi, kunniaksi ja kiitokseksi, ja että olisit Herralle, sinun Jumalallesi, pyhitetty kansa, niinkuin hän on puhunut." (5. Moos. 26:17-19)

Kirousten julistamisen vuori Eebal (940m) on luonnossa noin 60 metriä korkeampi kuin Garissimin vuori.

Tämä on se Jumalan ja Israelin kansan liitto, jonka Israel rikkoi. Kun kuvana Israelin kansan vaelluksesta kirousten vuori Eebal on korkeampi kuin siunausten vuori Garissim.

Jumala siunasi ja kuritti Luvatussa maassa asuvaa kansaansa Israelia sen mukaan, miten he noudattivat hänen lakiaan. Kuningas Salomon uskottomuuden tähden Jumala salli kansan jakautua kahtia. Jakaantumisen tapahtui Sikemissä, jossa israelilaiset olivat Joosuan johdolla lukeneet lain ja valinneet olla Jumalan kansa.

Pohjoisvaltio Israelin ensimmäinen kuningas Jerobeam johti Israelin pohjoiset heimot palvomaan epäjumalia. Hän ajatteli näin:

"Jos tämä kansa menee ja uhraa teurasuhreja Herran temppelissä Jerusalemissa, niin tämän kansan sydän kääntyy jälleen heidän herransa Rehabeamin, Juudan kuninkaan, puolelle; ja he tappavat minut ja palaavat takaisin Rehabeamin, Juudan kuninkaan, luo.' Mietittyään asiaa kuningas teetti kaksi kultaista vasikkaa ja sanoi kansalle: 'Te olette jo tarpeeksi kauan kulkeneet Jerusalemissa. Katso, Israel, tässä on sinun Jumalasi, joka on johdattanut sinut Egyptin maasta'. Ja hän pystytti toisen Beeteliin, ja toisen hän asetti Daaniin." (1. Kun. 12:27-29)

Lopulta 200 vuotta myöhemmin Jumala karkoitti pohjoisvaltio Israelin eli 10 Israelin pohjoista heimoa maasta. Jo Mooses kertoo, että kansat kysyvät, miksi niin on tapahtunut.

"Silloin vastataan: 'Siitä, että he hylkäsivät Herran, isiensä Jumalan, liiton, jonka hän teki heidän kanssansa viedessään heidät pois Egyptin maasta, ja menivät palvelemaan muita jumalia ja kumarsivat niitä, jumalia, joita he eivät tunteneet ja joita hän ei ollut heidän osalleen jakanut - siitä syntyi Herran viha tätä maata kohtaan, niin että hän antoi kohdata sitä kaiken sen kirouksen, joka on kirjoitettu tähän kirjaan. Ja Herra tempasi heidät irti heidän maastaan vihassa ja kiivastuksessa ja suuressa suuttumuksessa ja heitti heidät toiseen maahan, niinkuin nyt on tapahtunut'." (5. Moos. 28:26-28)

Pohjoisvaltio Israelin 10 heimoa ovat heimoina olleet poissa maastaan tähän asti. Etelävaltio Juuda, juutalaiset, joutuivat ensin syntiensä tähden 70 vuodeksi karkoitukseen Baabeliin, ja juutalaisten uskonnollisten ja poliittisten johtajien torjuttua Jeesuksen he joutuivat kokonaan pois maastaan lähes 2000 vuodeksi ja kohtaamaan karkoituksessa kirousten kauheuden.

Siunausten ja kirousten julistamisen paikassa Eeбал- ja Garissim-vuorten välissä on nykyään suuri palestiinalaishallinnon sisäministeriön toimistokompleksi.

Messias Jaakobin kaivolla

Hesekielin kirjan 37. luvun loppu kertoo ajasta, jolloin koko Israelin kansa on takaisin Jumalan sille lupaamassa maassa, ja Jumala asuu kansansa keskellä. **"He ovat minun kansani, ja minä olen heidän Jumalansa" (Hes. 37:23).** Tämä Hesekielin profetia kertoo ajasta, jolloin yhteys kansan ja Jumalan välillä on kokonaan Jumalan teko. [Hes. 37:21, 26-27]

Israelin kansa oli rikkonut Sikemissä tekemänsä lupauksen elää Mooseksen lakiin perustuvassa liitossa Jumalan kanssa. Tätä liittoa kutsutaan vanhaksi liitoksi. Jo Vanhassa Testamentissa Jumala kuitenkin lupaa, että on tulossa uusi liitto.

"Katso, päivät tulevat, sanoo Herra, jolloin minä teen Israelin heimon ja Juudan heimon kanssa uuden liiton; en sellaista liittoa kuin se, jonka minä tein heidän isäinsä kanssa silloin, kun minä tartuin heidän käteensä ja vein heidät pois Egyptin maasta, ja jonka liittoni he ovat rikkoneet, vaikka minä olin ottanut heidät omikseni, sanoo Herra. Vaan tämä on se liitto, jonka minä teen Israelin heimon kanssa niiden päivien

tultua, sanoo Herra: Minä panen lakini heidän sisimpäänsä ja kirjoitan sen heidän sydämiinsä; ja niin minä olen heidän Jumalansa, ja he ovat minun kansani." (Jer. 31:31-33)

Jumala lupaa tehdä uuden liiton sekä Israelin (pohjoisvaltio) että Juudan (etelävaltio) kanssa. Tässä liitossa Jumala ei enää jätä mitään ihmisen varaan, vaan hän toteuttaa sen poikansa Jeesuksen, Messiaan kautta ja se vahvistetaan hänen verellään. [Luuk. 22:20] Uudessa liitossa ei kyseessä ole enää kansan kuuliaisuus, vaan Jeesuksen.

Jeesuksen uhri oli ainoa, joka pystyi korjaamaan Israelin kansan suhteen Jumalan kanssa. Samalla Jeesus sovitti koko maailman synnit, ja avasi kaikille, jotka uskovat häneen, pääsyn Israelin Jumalan yhteyteen. Messias Jeesus on 'Immanuel', joka tarkoittaa 'Jumala meidän kanssamme'.

Garissmin ja Eebalin välinen laakso Eebalilta kuvattuna.

Kun Israelin kansa Joosuan johdolla luki Garissim- ja Eebal-vuorten välissä siunaukset ja kiroukset, jo silloin Sikemin luona laakson pohjalla oli liitonarkku, armon istuin, joka oli kuva Jeesuksesta.

Kun Jeesus vaelsi maan päällä, hän tuli itse käymään siellä. Hän vietti Sikemin seudulla Garissim- ja Eebal-vuorten välissä kaksi päivää, ja se siirsi kokonaan toiseen ulottuvuuteen kaiken Sikemissä siihen mennessä tapahtuneen.

Jeesuksen vierailu alkoi Jaakobin kaivolta, ja Johanneksen evankeliumi kertoo siitä näin:

"[Jeesus] lähti Juudeasta ja meni taas Galileaan. Hänen oli kuljettava Samarian kautta. Niin hän tuli Sykar-nimiseen Samarian kaupunkiin. Se on lähellä sitä maa-aluetta, jonka Jaakob oli antanut pojalleen Joosefille, ja siellä oli Jaakobin kaivo. Koska Jeesus oli matkasta väsynyt, hän istui kaivolle. Oli noin kuudes tunti." (Joh. 4:3-6 RK)

'Oli kuljettava' on alkutekstissä ilmaisu, joka tarkoittaa moraalista valintaa. Se ei tarkoita pakollista siirtymistä paikasta toiseen, vaan ilmaisee, että 'tämä kuuluu minun kutsuuni'.

Ei ole tiedossa oliko Sykar sen aikainen nimi Sikemin kaupungille, vai oliko kyseessä toinen, sen lähellä oleva kaupunki. Joka tapauksessa paikka oli vedenkantaman päässä Jaakobin kaivolta, joka on aivan Sikemin vieressä.

Jaakobin kaivo (punakupolisen ortodoksikirkon alla) nähtynä Sikemin raunioilta.

Sikem oli ottanut ensimmäisenä vastaan Abramin, yhden miehen, joka uskoi Jumalaa. Seuraavaksi Sikemiin oli saapunut hänen lapsenlapsensa Israelin (Jaakobin) perhe. Joosuan johdolla Sikemiin tuli Israel, joka oli Egyptissä muuttunut kokonaiseksi kansaksi.

Nyt Sikemiin tuli Jeesus, Jumalan Aabrahamille lupaama siemen [1. Moos. 22:18].

"Niin tuli eräs Samarian nainen ammentamaan vettä. Jeesus sanoi hänelle: 'Anna minulle juoda'. Sillä hänen opetuslapsensa olivat lähteneet kaupunkiin ruokaa ostamaan. Niin Samarian nainen sanoi hänelle: 'Kuinka sinä, joka olet juutalainen, pyydät juotavaa minulta, samarialaiselta naiselta?' Sillä juutalaiset eivät seurustele samarialaisten kanssa. Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Jos sinä tietäisit Jumalan lahjan, ja kuka se on, joka sinulle sanoo: "Anna minulle juoda", niin sinä pyytäisit häneltä, ja hän antaisi sinulle elävää vettä.'

Nainen sanoi hänelle: 'Herra, eipä sinulla ole ammenusastiaa, ja kaivo on syvä; mistä sinulla sitten on se elävä vesi? Et kai sinä ole suurempi kuin meidän isämme Jaakob, joka antoi meille tämän kaivon ja joi siitä, hän itse sekä hänen poikansa ja karjansa?' Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: 'Jokainen, joka juo tätä vettä, janoaa jälleen, mutta joka juo sitä vettä, jota minä hänelle annan, se ei ikinä janoa; vaan se vesi, jonka minä hänelle annan, tulee hänessä sen veden lähteeksi, joka kumpuaa iankaikkiseen elämään'.

Nainen sanoi hänelle:

'Herra, anna minulle sitä vettä, ettei minun tulisi jano eikä minun tarvitsisi käydä täällä ammentamassa'."

(Joh. 4:7-15)

Jaakobin kaivo on edelleen olemassa, ja siinä on erinomainen vesi.

Jaakobin kaivolla Jeesus aloitti puhumalla elävien vesien lähteestä, jonka häneen uskovat tulisivat saamaan.

Jeesus ei ollut eri mieltä samarialaisen naisen kanssa siitä, kun hän sanoi olevansa Jaakobin jälkeläisiä. Sikemin seutu oli noin 700 vuotta ennen Jeesusta tapahtuneesta pohjoisvaltio Israelin

karkoituksesta asti ollut samarialaisten asuttama, ja Sikemin seudun samarialaisissa virtasi pohjoisten heimojen, erityisesti Efraimin, Manassen ja Leevin heimojen verta.

"Jeesus sanoi hänelle: 'Mene, kutsu miehesi ja tule tänne'. Nainen vastasi ja sanoi: 'Ei minulla ole miestä'. Jeesus sanoi hänelle: 'Oikein sinä sanoit: "Ei minulla ole miestä", sillä viisi miestä sinulla on ollut, ja se, joka sinulla nyt on, ei ole sinun miehesi; siinä sanoit totuuden.' Nainen sanoi hänelle: 'Herra, minä näen, että sinä olet profeetta. Meidän isämme ovat kumartaen rukoilleet tällä vuorella; ja te sanotte, että Jerusalemissa on se paikka, jossa tulee kumartaen rukoilla.'" (Joh. 4:16-20)

Garissimin vuori, johon samarialainen nainen viittasi, on aivan Jaakobin kaivon vieressä.

Kun nainen huomasi, että Jeesus tiesi totuuden, hän otti välittömästi puheeksi samarialaisten ja juutalaisten välit rikkoneen kiistan oikeasta rukouspaikasta. Jeesus vastasi tavalla, joka antoi asiaan täysin uuden näkökulman

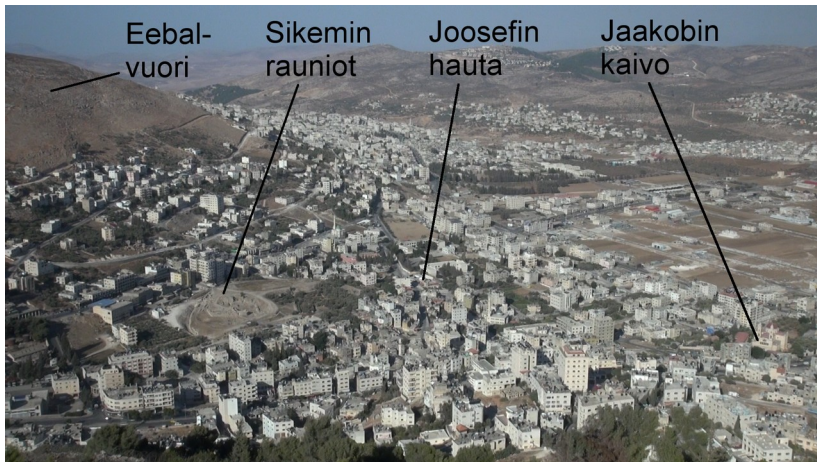
"Jeesus sanoi hänelle: 'Vaimo, usko minua! Tulee aika, jolloin ette rukoile Isää tällä vuorella ettekä Jerusalemissa. Te kumarratte sitä, mitä ette tunne; me kumarramme sitä, minkä

me tunnemme. Sillä pelastus on juutalaisista. Mutta tulee aika ja on jo, jolloin totiset rukoilijat rukoilevat Isää hengessä ja totuudessa; sillä senkaltaisia rukoilijoita myös Isä tahtoo. Jumala on Henki; ja jotka häntä rukoilevat, niiden tulee rukoilla hengessä ja totuudessa." (Joh. 4:21-24)

Palvontapaikat menettivät merkityksensä, koska oleellista oli suhde Isään.

Jeesus tuli Garissimin vuoren juurelle kertomaan, että Jumalan pelastussuunnitelma toteutui tarkasti Jumalan Aabrahamille antaman lupauksen mukaan. Juudan kuninkaan ja juutalaisten hylkäämisen kehossa Jeesus totesi, että pelastus on juutalaisista.

Ee-bal-vuori, Sikemin kaupungin rauniot, Joosefin hauta ja Jaakobin kaivo Garissimin-vuorelta nähtynä.

Aabrahamin usko oli periytynyt Jaakobin kautta Joosefille [Hepr. 11:8-22]. Kun Joosefin luut hänen uskonsa mukaisesti tuotiin takaisin Luvattuun maahan, ne haudattiin uskon isien alttareiden kaupunkiin Sikemiin.

Tässä uskon paikassa, Joosefin haudan vieressä, Jeesus ensimmäisen kerran avoimesti kertoi olevansa luvattu Messias.

"Nainen sanoi hänelle: 'Minä tiedän, että Messias on tuleva, hän, jota sanotaan Kristukseksi; kun hän tulee, ilmoittaa hän meille kaikki'. Jeesus sanoi hänelle: 'Minä olen se, minä, joka puhun sinun kanssasi'." (Joh. 4:25-26)

Juutalaisille Jeesus puhui kaiken vertauksilla, mutta Jaakobin kaivolla hän kertoi samarialaiselle naiselle täysin peittelemättä olevansa Messias.

"Samassa hänen opetuslapsensa tulivat; ja he ihmettelivät, että hän puhui naisen kanssa. Kuitenkaan ei kukaan sanonut: 'Mitä pyydät?' tai: 'Mitä puhelet hänen kanssaan?' Niin nainen jätti vesiastiansa ja meni kaupunkiin ja sanoi ihmisille: 'Tulkaa katsomaan miestä, joka on sanonut minulle kaikki, mitä minä olen tehnyt. Eihän se vain liene Kristus?' Niin he lähtivät kaupungista ja menivät hänen luoksensa.

Sillävälin opetuslapset pyysivät häntä sanoen: 'Rabbi, syö!' Mutta hän sanoi heille: 'Minulla on syötävänä ruokaa, josta te ette tiedä'. Niin opetuslapset sanoivat keskenään: 'Lieneekö joku tuonut hänelle syötävää?'

Jeesus sanoi heille: 'Minun ruokani on se, että minä teen lähettäjäni tahdon ja täytän hänen tekonsa. Ettekö sano: "Vielä on neljä kuukautta, niin elonleikkuu joutuu"? Katso, minä sanon teille: nostakaa silmänne ja katselkaa vainioita, kuinka ne ovat valjenneet leikkattaviksi. Jo nyt saa leikkaaja palkan ja kokoaa hedelmää iankaikkiseen elämään, että kylväjä ja leikkaaja saisivat yhdessä iloita. Sillä tässä on se sana tosi, että toinen on kylväjä, ja leikkaaja toinen. Minä olen lähettänyt teidät leikkaamaan sitä, josta te ette ole vaivaa nähneet; toiset ovat vaivan nähneet, ja te olette päässeet heidän vaivansa hedelmille.'" (Joh. 4:27-38)

Jeesus sanoi Jaakobin kaivolla, että hänen ruokansa oli se, että hän teki lähettäjänsä tahdon. Se korostaa sitä, että oli Isän Jumalan tahto, että Jeesus puhui itsestään peittelemättä juuri Sikemin luona.

Jeesus paljasti olevansa Messias paikassa, jossa Israel oli luvannut olla Jumalan kansa, ja jonka liiton se oli rikkonut. Hän julisti olevansa Messias paikassa, jossa antikristuksen esikuva oli noussut valtaan ja jonka paikan se oli tuhonnut. Hän kertoi sen paikassa, jossa Israelin kansa oli jakautunut kahtia ja jossa yhteyden sauva oli katkennut. Hän kertoi sen juutalaisten hyljeksimille samarialaisille, pohjoisvaltion jälkeläisille, ja vielä yhteisönsä hylkäämälle naiselle.

Jeesus puhui Jaakobin kaivolla myös suuresta sadonkorjuusta, ja jo Jeesuksen vierailun yhteydessä siellä puhkesi maailman ensimmäinen herätys.

"Ja monet samarialaiset siitä kaupungista uskoivat häneen naisen puheen tähden, kun tämä todisti: 'Hän on sanonut minulle kaikki, mitä minä olen tehnyt'. Kun nyt samarialaiset tulivat hänen luoksensa, pysyivät he häntä viipymään heidän luonaan; ja hän viipyi siellä kaksi päivää. Ja vielä paljoa useammat uskoivat hänen sanansa tähden, ja he sanoivat naiselle: 'Emme enää usko sinun puheesi tähden, sillä me itse olemme kuulleet ja tiedämme, että tämä totisesti on maailman Vapahtaja'." (Joh. 4:39-42)

Sikemin seudun asukkaat tunnistivat ensimmäisenä, että Jeesus oli luvattu Messias ja koko maailman Vapahtaja. Uusi aamu on koittamassa Sikemissä.

Sikemin kutsu

Hesekielin 37. luvun lupaamat tapahtumat jatkuvat Jeesuksen paluun aikaan asti. Kaikessa on lopulta kyse messiaskuningas Jeesuksesta ja hänen paluunsa valmisteluista. Sikem on alkujen paikka, ei päätepiste. Jumalan kirjoittama historia huipentuu Jerusalemissa. Sikemillä on kuitenkin vielä paikkansa, kun Jumala vie päätökseen Raamatussa kerrotun suunnitelmansa.

Sikemillä on kutsu olla vastaanottamassa maahan palaavia "luita", koko Israelin heimoa, ja Sikemissä on aika avata uudestaan maahan paluun alttari.

Sikemillä on kutsu olla valmistamassa Jumalan kansan yhdeksitulemista, palvella Jumalan kansan eheytyksen ja yhteentulemisen paikkana.

Sikemillä on kutsu toimia Jumalan kansan Jumalaan sitoutumisen paikkana.

Sikemillä on kutsu julistaa, että pelastus on juutalaisista.

Sikem on edelläkävijä Jeesuksen tuntemisessa. Sikemillä on kutsu julistaa, että Jeesus on Messias, koko maailman Vapahtaja, ja tunnustaa hänen kuninkuutensa.

Sikemillä on varhaisen heräämisen paikkana kutsu toimia herätyksen edelläkävijänä.

Sikemillä on keskeinen paikka Jesajan kirjan 19. luvun valtatiellä.

Sikemillä on hengessä ratkaiseva paikka, kun Jumala vapauttaa alueen puolikuun vallasta. Kun ottomaanien valta petti Sikemin pelloilla, koko Lähi-itä vapautui.

Sikem on Pyhän Hengen, elävien vesien, lupauksen paikka, josta elävän veden virrat alkavat virrata.

On aika rukoilla, että Sikem Jumalan armosta täyttää kutsunsa Jeesuksen paluun valmisteluissa ja Hesekielin kirjan 37. luvun lupauksen toteutumisessa.